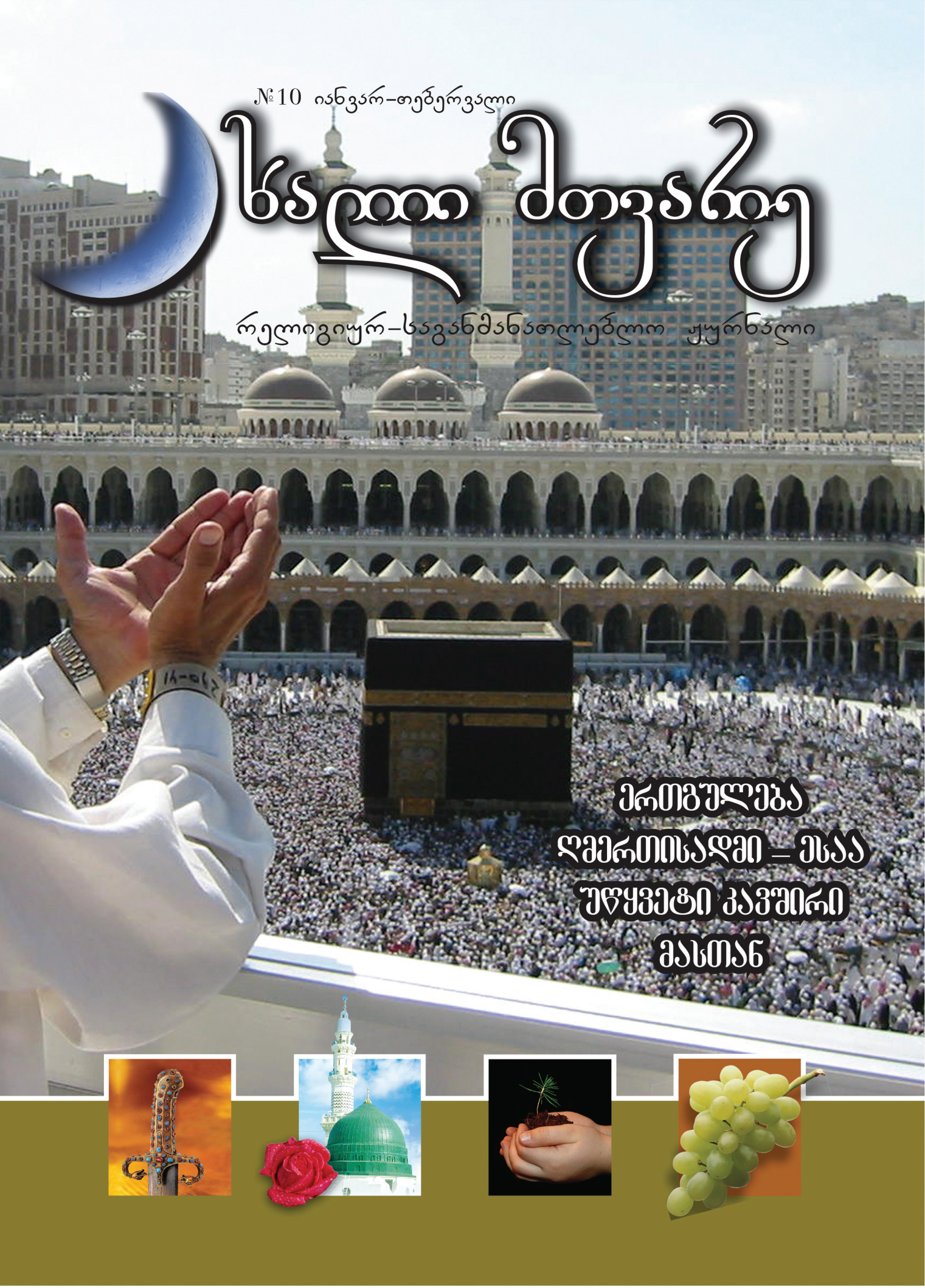

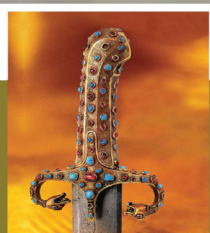
№10 იანვარ-თებერვალი

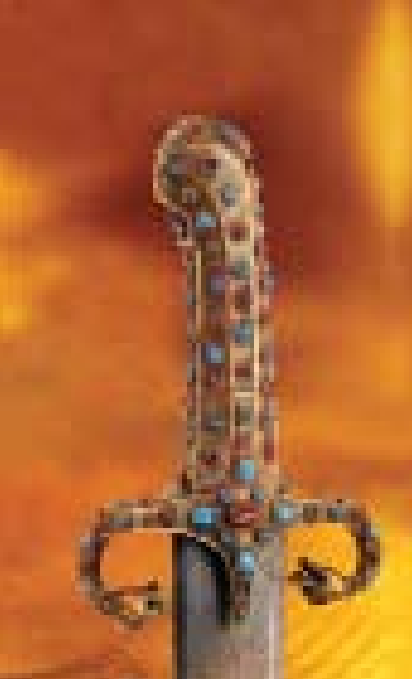
საღმთო

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

**ერთგულება
ღმერთსადმი – მათ
უფვათი კავშირი
მასთან**

ინტერვიუ ყოფილ მისიონერთან

„ისლამი არ მოდის მახვილით...“

„მე ვიცი
რაზე უნდა
მოგიტხროთ.
თქვენ ისლა-
დგრჩე-
ნათ დამის-
ვათ პირველი
კითხვა, რომ
საუბარი გაი-
ბას“. მაშინ
მე დაუესვი
პირველი
ტრადიციული
კითხვა...

შეხვედრა მუსა ბელფორდთან შედგა სამუშაო ოფისში. მისი ძირითადი სამუშაოა ისლამური წიგნების წერა და თარგმნა. ამიტომ მისი კაბინეტი უფრო მეტად ჰგავს დიდ საბიბლიოთეკო დარბაზს, სადაც ძნელი არ არის ჩაიკარგო წიგნებში. ეს არ იყო ჩვენი პირველი შეხვედრა. მე მაინც მღელვარება არ მცილდებოდა. ამოცანა მქონდა საპასუხისმგებლო – ამელო ინტერ-ვიუ მუსლ იმანი ფრანგისგან. მაგრამ მუსამ დამამშვი-და. მან დამარწმუნა: „მე ვიცი რაზე უნდა მოგიტხროთ. თქვენ ისლა დაგრჩენიათ დამისვით პირველი კითხვა, რომ საუბარი გაიბას“. მაშინ მე დაუესვი პირველი ტრადიციული კითხვა...

– **გთხოვთ მოუთხროთ ჩვენს მკითხველებს ცოტაოდენ თქვენ შესახებ.**

– მე მქვია მუსა. ვარ სახარებისეული ეკლესიის ყოფილი ქრისტიანი. ქრისტიანობაში ამ მიმართულებების მიზანია – სახარების ძირფესვიანად სიტყვა-სიტყვით შესწავლა და მისი ცხოვრებაში მეთოდურად განხორციელება. ამ მხრივ წინ წავედი, ვიყავი აქტი-ვისტი, მაძლევდნენ სხვადასხვა დავალებებს, რომელთა შესრულების შემდეგაც სწრაფად ვიზრდებოდი.

– **მიგიღიათ თქვენ თავის დროზე რელიგიური განათლება?**

– თუკი თავისთავზე მოყოლას დავიწყებ, უკეთე-სია დავიწყო ბავშვობისდროინდელი ცხოვრებით. მე გავიზარდე არარელიგიურ ოჯახში. დედა და მამა

აი, მაშინ კი ღაღიწყე თუქრი იმაზე, შეიძლებოდა თუ არა იესო ყოფილიყო ღვთის შვილი? სახარება ხომ ამბობს: „ნეტარ არიან მშვიდობის მყოფელები, ვინაიდან ისინი ღმერთის ძეებად იწოდებიან“. (მათე 5/9).

ურწმუნოები იყვნენ. მაგრამ მათ მომცეს მოქმედების თავისუფლება. მე მქონდა შესაძლებლობა მეველი იქ, სადაც მინდოდა. ბევრს ვმოგზაურობდი. თავიდან მაინტერესებდა კათოლიკობა. შემდეგ შევიტყვე პროტესტანტებზე. ამ მართულების არსი მე სულიერად უფრო მომეწონა, ვიგრძენი, რომ ღაღიწყე პასუხების მიღება ჩემთვის საინტერესო კითხვებზე. ეს იყო ჩემი სულიერი ძიების დრო. ყოველდღიური ცხოვრება ყველაფრით როდი მაწყობდა. მე ვცდილობდი მეპოვნა ჭეშმარიტება.

- რას ნიშნავდა თქვენთვის „ჭეშმარიტების პოვნა“?

- ჯერ კიდევ ახალგაზრდობისას მივხვდი, რომ ეს სამყარო შექმნილია არა ისე უბრალოდ, მას აქვს რაღაც მიზანი. უკვე ათი წლის ასაკში მე ვიგრძენი შინაგანი ღტოლვა რელიგიისადმი. ზუსტად მაშინ ძალიან მიტაცებდა ასტროლოგია. საკუთარი ტელესკოპის საშუალებით მე ვაკვირდებოდი ზეციურ მნათობებს, ვიკვლევდი ცას, ბევრს ვბჭობდი. ვიცოდი, რომ მსოფლიოში ხდებოდა ომები, იყო მშვიერი და

გაჭირვებული ხალხი და ვერაფრით ვერ ვხვდებოდი, სად, ან რა იყო „სამართალი“, ხოლო როცა შემისრულდა თხუთმეტი წელი, ჩემი მშობლები გაიყარნენ. ჩემთვის ეს იყო საშინელი შერყევა, რის გამოც ვიყავი იძულებული მიმეტოვებინა სწავლა და წავსულიყავი სამუშაოდ. ჯარში სამსახურის შემდეგ ისევ ვმოგზაურობდი და ვაგრძელებდი „სიმართლის“ ძიებას.

- რომელ ქვეყნებში იმოგზაურეთ?

- შემოვიარე მთელი ევროპული ქვეყნები. ორი წელი ვცხოვრობდი საბერძნეთში. გარკვეული დრო გავატარე თურქეთში (იფსალაში), ვიყავი ლიბანში, კვიპროსში. ასე ვმოგზაურობდი ხუთი წელი. ჩავატარე უამრავი გამოკვლევა. მაგრამ, როცა საფრანგეთში დაბრუნების დრო მოვიდა, მე ჯერ კიდევ არ მეპოვნაა სიმართლე. გავიგე, რომ საფრანგეთის ჩრდილოეთით არიან ქრისტიანები, რომლებიც ხშირად ახსენებენ ღმერთს. მალე წავედი იქ და მათ მიმიღეს. იმ დროს ვიმყოფებოდი რთულ მდგომარეობაში და ძალიან მესაჭიროებო-

მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ:
*„სასიკვდილოდ ვდევნიდი ამ გზაზე
 დამდგართ, ბორკილებს ვადებდი და
 საპყრობილეში ვყრიდი კაცებსაც და
 ქალებსაც.“* (მოციქულთა საქმენი, თავი
 ოცდამეორე, 4).

და თანადგომა. მათ მითხრეს, რომ
 ეს იყო ჩემთვის ხსნა და მე უკვე
 ვიპოვე ის, რასაც ვეძებდი.

ვკითხულობდი სახარებას,
 რომელიც მათ მომცეს. მალე
 პროტესტანტი გავხდი, შევუდექი
 თვითგანათლებას, მთლიანად მი-
 ვუძღვენ თავი ეკლესიის საქმეს
 და ვიყავი დარწმუნებული, რომ
 სიმართლე, რომელსაც ამდენ ხანს
 ვეძებდი, ესაჭიროებოდა ყველას.
 თავი ვაღდეზულად ჩავთვალე-
 დავხმარებოდი ყველა მსურველს
 მის მოპოვებაში. მჯეროდა, რომ
 სახარება იყო შემოქმედის წიგნი
 და ის მიიტანდა ხალხის გულე-
 ბამდე კეთილშობილებას, ამიტომ
 საჭირო იყო მისი არსის ხალხ-
 ამდე მიტანა. გადავწყვიტე ეს ჩემი
 ცოდნა ხალხისთვის გადამეცა.

– რა ერქვა თქვენს აღმსარებლურ მიმდევრობას?

– სახარებისეული ბაბტის-
 ტური ეკლესია. მე ამ მიმდევ-
 რობაში ორი წელი გავატარე,
 მაგრამ მისიონერულმა მოღ-
 ვაწეობამ იმდენად გამიტაცა,
 რომ სხვა ჯგუფში გადავედი.
 იმ დროს ვფიქრობდი და მჯე-

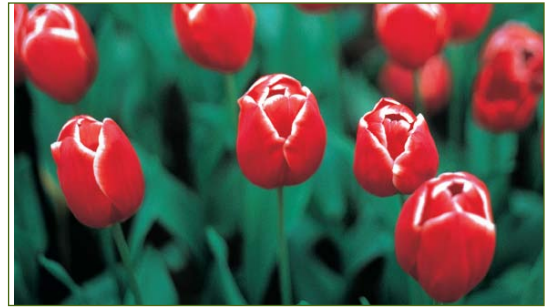
როდა, რომ თითოეული ადამი-
 ანი პასუხისმგებელი იყო თავ-
 დაპირველ ცოდვაზე, ე.ი. ადამის
 მიერ დაშვებული ცოდვის გამო,
 თითოეულ ჩვენგანს მოგვიწია
 მისი რაღაც ნაწილი. ამ ცოდ-
 ვისგან გადარჩენა მხოლოდ მათ
 შეეძლოთ, ვისაც სწამდა იესოსი
 და მათ, ვინც ხედავდა მასში ერ-
 თადერთ მხსნელს. მხოლოდ ამ
 რწმენას შეეძლო ხსნა და დახ-
 მარება ხალხზე თავიანთ უბე-
 დურებებსა და გაჭირვებაში. ამ
 იდეოლოგიურ ატმოსფეროში 5-6
 წლის გატარების შემდეგ, მე ვი-
 გრძენი თავისთავში მზადყოფნა
 გავმხდარიყავი პროფესიონალი
 მისიონერი. ამაზე დაუინებით შე-
 ვატყობინე ეკლესიას, დავეწერე
 განცხადება სწავლის მიღება-
 ზე და ამიყვანეს ადგილობრივი
 ღვთისმეტყველების ფაკულტე-
 ტზე. ერთი მხრივ, ვაგრძელებდი
 ეკლესიის სამუშაოს შესრულე-
 ბას, მეორე მხრივ კი-სწავლას.
 რამდენიმე ხნის შემდეგ გავხდი
 ეკლესიის წინამძღვრის თანაშემ-
 წე. იმ დროს ვიყავი დაქორწინებ-
 ული, მყავდა ერთი შვილი, ხოლო
 ჩემი მეუღლე იყო ერთ-ერთი მათ-

რაღაც ერთი წლის შემდეგ ჩემთან მოვიდა ერთი მუსლიმანი, ყურადღებით მომისმინა და შემდეგ მითხრ: „შენ მომიყევი შენი რელიგიის შესახებ.“

განი, ვინც მიუძღვნა ამ საქმეს თავისი ცხოვრება.

– როგორ გამუსლიმანდით?

– ერთ დროს მე ვვაჭრობდი ქალაქ სენტ-ეტენის ბაზარში რელიგიური წიგნებით. ხშირად მყიდველს დაუწყებდი თხრობას ქრისტიანობაზე და ვუკითხავდი ბიბლიას. ამას მე ვაკეთებდი ყოველ შაბათს. რაღაც ერთი წლის შემდეგ ჩემთან მოვიდა ერთი მუსლიმანი, ყურადღებით მომისმინა და შემდეგ მითხრ: „შენ მომიყევი შენი რელიგიის შესახებ. მაგრამ ხომ არ იცი ჩემი რელიგიის შესახებაც რაიმე? მოგინახულებია ოდესმე ერთი მეჩეთი მაინც უბრალო ცნობისმოყვარეობის გამო, ჩაგიხედია ყურანში? თუკი შენ არ იცი სხვისი რელიგიები, როგორ შეგიძლია შენ დაიჯერო, რომ ის რაც შენ გწამს, და რასაც ქადაგებ არის ჭეშმარიტება? ჭეშმარიტების პოვნა შეიძლება მხოლოდ შედარებით“. მაშინ მე მისი სიტყვები სერიოზულად არ მივიღე, მაგრამ რამდენიმე ხნის შემდეგ დავიწყე განსჯა. რასაც ამბობდა ის ადამიანი იყო ლოგი-

კური, მე უნდა შემესწავლა ისლამი. ამიტომ გადავწყვიტე გავმეზავრებულიყავი მუსლიმანურ ქვეყნებში, რათა იქ გამეტარებინა მისიონერული მოღვაწეობა.

იმ დროებში მე ძალიან ნებატიურად ვიყავი განწყობილი ისლამთან მიმართებაში. იმ ეკლესიაში, სადაც მე ვიმყოფებოდი, ძალიან ცუდად იხსენიებდნენ მუსლიმანურ რწმენას. მიუხედავად ამისა, მაინც გადავწყვიტე წავსულიყავი მეჩეთში და წამეკითხა ყურანი. ამისათვის მე ამოვირჩიე აფრიკული ქვეყანა – ნიგერია. იქ იყვნენ მუსლიმანები, რომლებიც ლაპარაკობდნენ ფრანგულად. მე მქონდა მიზანი წამეკითხა ყურანი და მეპოვნა შეცდომები, დამახინჯებები, ხოლო შემდეგ შემედარებინა ქრისტიანობასთან, რათა ამის შემდგომ მომეთხრო ხალხისთვის და ამ გზით გამენათლებინა ადგილობრივი მოსახლეობა. ღრმად ვიყავი დარწმუნებული, რომ ჩემი ყველა გამოკვლევა მიმიყვანდა ამასთან, იმ დროს სრულიადაც არ მეეჭვებოდა, რომ სახარება – იყო ერთადერთი და ჭეშმარიტი ღვთისმეტყველება. თავდაპირვე-

ლად წავედი მეჩეთში, რათა დამე-
ნახა, თუ როგორ ეთაყვანებოდნენ
მუსლიმანები ალლაჰს, შემდგომ
კი მეპასუხა, თუკი ვინმე მასზე
შემეკითხებოდა.

ყველა, ვინც თუ შემოდით-
და მეჩეთში, მესალმებოდა. მე
რადაც ძალიან გააკვირვებული
ვუყურებდი მათ, ერთი სიტყვით,
ძალიან დავიბენი. შემდეგ დავი-
წყე დაკვირვება, თუ როგორ ხდე-
ბოდა ღვთისმსახურება, მივედი
იმამთან და ვკითხე, სად შემეძ-
ლო ამელო ყურანი, ვუთხარი კი-
დეც, რომ მე ვიყავი ქრისტიანი.
იმამმა, როგორც ჩანს, იფიქრა,
რომ მე მსურდა გამუსლიმანება
და მაჩუქა ყურანი ფრანგული
ენაზე დართული კომენტარებით.
მე დავბრუნდი სახლში ალლაჰის
წიგნით და მოვუყევი მეუღლეს
ჩემს გადაწყვეტილებაზე – შე-
მესწავლა ისლამი. მან დადები-
თად მიიღო და მითხრა: „თუკი
შენთვის ის იქნება სასარგებლო,
მაშინ განაგრძე გამოკვლევა“.

პირველი ცოდვა

პირველი, რამაც მაიძულა მე
ძლიერ დავფიქრებულიყავი, იყო
აიათი, რომელშიც ლაპარაკია იმ-
აზე, თუ როგორ აპატიო ალლაჰ-
მა ადამს. ეს ნიშნავდა, რომ ალ-
ლაჰმა აპატიე პირველი ცოდვა.
ე.ი. ისლამში ასეთი პრობლემა
დასაწყისიდანვე არ იყო. იმასთან
ერთად, რომ ალლაჰმა აპატიო ად-
ამს, ცოდვა არ გადავიდა ერთი

ადამიანიდან მეორეზე. უფრო მეტ-
იც, ალლაჰმა აქცია პირველი ადამი-
ანი პირველ შუამავლად. ამან
მაიძულა მე დამეხურა წიგნი და
ჩავძირულიყავი ღრმა ფიქრებში.
„ის, ვინც აპატიო პირველი ცოდ-
ვა, უნდა იყოს ძალიან გულმოწყ-
აღე და შემბრალებელი, მპატიე-
ბელი“, – ვფიქრობდი მე. მაგრამ
ახალ ანდერძში ლაპარაკია, რომ
ცოდვა გადადის ერთი ადამიანი-
დან მეორეზე. როგორ შეიძლე-
ბა ასეთის მიწერა გულმოწყ-
აღე შემოქმედზე?! მე მომეწონა
ყურანის პოზიცია ამ საკითხთან
დაკავშირებით, ეს იყო ბუნებრი-
ვი. ეს მოდიოდა ტაეპებით ძველი
აღთქმიდან იმაზე, რომ შვილი არ
აგებს პასუხს მამის ცოდვაზე, თი-
თოეული უპასუხებს მხოლოდ სა-
კუთარ ცოდვებზე. ამ შინაარსით
თორა და ყურანი ლაპარაკობდ-
ნენ ერთსა და იმავეზე, იმ დროს
როცა ბიბლიამ წამოსწია იდეა
უპატიებელ პირველ ცოდვაზე.
კარგი, მაგრამ თუკი დავეთანხმე-
ბით, რომ იესომ გადაარჩინა სამ-
ყარო, როგორი იქნებოდა მათი
მდგომარეობა, ვინც ცხოვრობდა
5000 წელს მის გამოჩენამდე? ამან
გადაატრიალა ჩემი წარმოდგენე-
ბი, მე ახალი ენერგიით ჩავიძირე
გამოკვლევებში.

თევზიდი (მონოთეიზმი) – ერ- თღმერთიანობა

მე ვაგრძელებდი ყურანის
კითხვას, ვადარებდი ბიბლიას.

მუშაობის პროცესში ვიყენებდი წყაროებად არაბულ, ბერძნულ და არამიულ ტექსტებს. ბოლოს, ვნახე, რომ სიტყვა „ეჰედ“ იხმარება აბრამული რელიგიების ყველა საღვთო წერილში, მათ შორის ყურანშიც. ამ სიტყვის მნიშვნელობა ეტიმოლოგიურად ერთი და იგივეა: „მას მსგავსი, მეწყვილე არ ჰყავს. ის ერთადერთია...“ და ლაპარაკობს შემოქმედის სხვა რაიმეზე დამოუკიდებელ არსებობაზე. ეს სრულებით ეწინააღმდეგება ღმერთის გაგებას ქრისტიანობაში, სადაც ლაპარაკია, რომ ღმერთი ერთია, მაგრამ გამოხატულია სამ ასპექტში (სამება). აი, მაშინ კი დავიწყე ფიქრი იმაზე, შეიძლებოდა თუ არა იესო ყოფილიყო ღვთის შვილი? სახარება ხომ ამბობს: *„ნეტარ არიან მშვიდობის მეოფელნი, ვინაიდან ისინი ღმერთის ძეებად იწოდებიან“*. (მათე 5/9). ყურანი ლაპარაკობს იმაზე, ვინც რაიმეს უტოლებს ალლაჰს, ალლაჰი ასეთებს სჯის. ყურანი მოუწოდებს ქრისტიანებს არ ილაპარაკონ როგორც მამაზე, შვილსა და სული წმინდაზე. სამების რწმენა, ისლამის მიხედვით, შირქი ანუ დიდი ცოდვაა.

ვინ არის სინამდვილეში იესო?

მე ავიღე ოთხი სახარება და შევუდექი მათი ერთმანეთზე შედარებით შესწავლას. მინდოდა

გამეგო, თვით იესო თუ ამბობდა წმინდა წიგნებში, რომ ის იყო ღმერთი? აღმოჩნდა, რომ არც ერთ წიგნში ის თავისთავს ღვთაებად არ მოიხსენიებს, არამედ მხოლოდ იმას ამბობს, რომ შუამავალია. ამასთან დაკავშირებით მოვიტანო რამდენიმე მაგალითი. ლუკას სახარებაში არის ეპიზოდი იმაზე, თუ როგორ უნდოდა უდაბნოში ეშმაკს მოეტყუებინა იესო. მოთხრობილია, თუ როგორ მარხულობდა იესო ორმოც დღეს და იყო შიმშილობის უკანასკნელ სტადიაში. უკანასკნელი ძალით იესო იტანდა შიმშილს (სხვათა შორის მე გავიფიქრე: როგორ შეიძლებოდა ღმერთს მოშივებოდა?) როგორ მოვიდა მასთან ეშმაკი და უთხრა, რომ ამ სამყაროში ყველაფერი მიეცემოდა იესოს, თუკი ის ცნობდა მას ღმერთად. თუ როგორ უპასუხა იესომ ამას ჩვენ შევიტყობთ ლუკას სახარებიდან: *„სულით წმიდით აღვსილი იესო გამობრუნდა იორდანედან, და სულის მიერ გაყვანილ იქნა უდაბნოში. ორმოცი დღის განმავლობაში გამოიცდებოდა ეშმაკის მიერ და არაფერი უჭამია იმ დღეებში; ხოლო მათი გასრულების შემდეგ მოშივდა. და უთხრა მას ეშმაკმა: თუ მე ხარ ღმერთისა, უთხარი ამ ქვას, რომ პურად იქცეს. ხოლო იესომ მიუგო და უთხრა მას: არა მხოლოდ პურით იცოცხლებს კაცი, არამედ ღმერთის ყოველი სიტყვით. . აიყვანა იგი ეშმაკმა მაღალ მთაზე და უჩვენა სამყაროს ყველა სამეფო*

დროის ერთ წამში. . და უთხრა მას ეშმაკმა: მოგცემ შენ ყოველივე ამის ხელმწიფებას და დიდებას, ვინაიდან მე მაქვს მოცემული, და ვისაც მინდა, მას მივცემ. თუ დაემხოები და თაყვანს მცემ მე, ყოველივე ეს შენი იქნება. მიუგო იესომ და უთხრა მას: გამშორდი, სატანა, რადგანაც დაწერილია: უფალს ღმერთს შენსას თაყვანი ეცი და მხოლოდ მას ემსახურე. მიიყვანა იერუსალიმში, დააყენა ტაძრის კიბეზე და უთხრა: თუ მე ხარ ღმერთისა, გადავარდი აქედან, ვინაიდან დაწერილია: თავისი ანგელოზებისათვის უბრძანებია შენი დაცვა, და აგიტაცებენ ხელში, რათა არსად წამოჰკრაქვას ფეხი შენი. მიუგო იესომ და უთხრა მას: ნათქვამია: არ გამოსცადო უფალი ღმერთი შენი“. (ლუკას სახარება თავი მეოთხე 1/12).

ის რომ ღვთაება ყოფილიყო, განა ასე უპასუხებდა? გადავიდეთ სხვა მაგალითზე. იესო ძალიან სერიოზულად ეპყრობოდა ქადაგებებს, ის არ იჯდა ერთ ადგილას, მოუწოდებდა ხალხს სიკეთისა და სიყვარულისკენ., კურნავდა ავადმყოფებს. ტექსტებში მოთხრობილია, რომ დღისით ის იყო ამ საქმეებით დაკავებული, ხოლო საღამოობით მიდიოდა გამოქვაბულში და ეძლეოდა ღვთისმსახურებას. ეს არის არა ღმერთის, არამედ ადამიანის საქციელი. კიდევ არის უამრავი მსგავსი მაგალითი. არც ერთი აზრთა სხვაობა, რომელიც შემხვდა ქრისტიანულ წერილებში,

არ არსებობს ყურანში რომელიც წარმოაჩენს იესოს როგორც შუამავალსა და მქადაგებელს. ჩემი წარმოდგენები, ყურანის კითხვის შემდეგ, მკვეთრად შეიცვალა, მაგრამ მიმეღო ყურანის პრინციპები სრულიად, ჯერ მზად არ ვიყავი. ვფიქრობდი, რომ სახარება ერთადერთი ღვთაებრივი წიგნი იყო. ჩემი ცხოვრება გრძელდებოდა იმავე მიმართულებით, მაგრამ მე არ ვწყვეტიდი ჩემს გამოკვლევებს.

პავლე და მისი ინტერპრეტაცია

მე დავიწყე პავლეს მოღვაწეობის შესწავლა. ეს ადამიანი იყო იუდეველი. მან გაცვალა იუდაიზმი ქრისტიანობაზე და მრავალი უბედურება მოუტანა ქრისტიანებს. მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ: „სასიკვდილოდ ვდევნიდი ამ გზაზე დამდგართ, ბორკილებს ვადებდი და საპყრობილეში ვყრიდი კაცებსაც და ქალებსაც.“ (მოციქულთა საქმენი, თავი ოცდამეორე, 4). ის როდესაც მიემგზავრებოდა ცხენით შამში (დამასკოში), დაინახა რაღაც შუქი და ჩამოვარდა უნაგირიდან. იმ შუქიდან გამომავალმა ხმამ მას უთხრა: *საულ, საულ, რად მდევნი მე?*~ პავლემ ჰკითხა: „შენ, ვინა ხარ?“ „მე იესო ვარ“- მოესმა პასუხად. (ix...მოციქულთა საქმენი, თავი მეცხრე, 1-5). ამის შემდეგ პავლე გაქრისტიანდა. იმით, რითაც ახსნა პავლემ ქრისტიანობა, იესო იყო წინა პლანზე. დროდადრო მე ვხვდებოდი, რომ ჩემი

რწმენა-ეს იყო მეტი არაფერი, თუ არა პავლეს დარიგება. ეს სარწმუნოებრივი მოძღვრება ეწინააღმდეგებოდა იმას, რასაც ამბობს თორა და სახარება. უზარმაზარი განსხვავებაა სახარებაში აღწერილ იესოსა და პავლეს მოძღვრებაში. ამის შემდეგ, როგორც მე გავიგე, დავიწყე შემჩნევა, რომ ყოველდღიურად სულ უფრო მეტად ვშორდები ქრისტიანობას და ვუახლოვდები ისლამს, მაგრამ არ შემიწყვეტია ჩემი ჩაფიქრებული თავდაპირველი სამუშაო. ასე გრძელდებოდა ორი წელი.

ერთ კვირა დღეს

ერთხელ მე ვხელმძღვანელობდი მგალობელთა გუნდს, რომელიც ასრულებდა „ღვთაებრივ გალობას სამებაზე“. ამ მომენტში ვიგრძენი, რომ რაღაც ამოუცნობი ძალა მიზიდავს ისლამისაკენ. დავბრუნდი რა სახლში, მომესმა, თუ როგორ გამოსცემდა ჩემი გული: „აღლაჰ! აღლაჰ! აღლაჰ!“ ამ მდგომარეობაში მყოფმა ავიღე ერთ ხელში ყურანი, მეორეში-სახარება. „ო, ღმერთო, მითხარი, ამ წიგნებიდან რომელია ჭეშმარიტი? დამეხმარე!“ – ვფიქრობდი ჩემთვის. მე ვხვდებოდი, რომ შეიძლებოდა ყველაფერი დამეკარგა. მაგრამ ამ დროს, დიდება უზენაესს, ჩემმა გულმა ირჩია ყურანი და მივიღე გადაწყვეტილება გავმუსლიმანებულიყავი. როგორი ძვირიც არ უნდა დამჯდომოდა, მზად

ვიყავი გადამეხადა ამისათვის ყველაზე მაღალი ფასი. მივედი ერთ მუსლიმანურ ფონდში და მოვუყევი იქ ჩემი ისტორია. იმამი ძალიან გაკვირვებული დარჩა. მე დავიბანე და წარმოვთქვი ქელიმეი შეჰადეთი (აღლაჰის ერთობის დამადასტურებელი სიტყვა) და ამოვირჩიე მუსლიმანური სახელი. მუსლიმანები, რომლებიც ესწრებოდნენ ამ ამბავს, ვერ იკავებდნენ ცრემლებს, მეხვეოდნენ და მილოცავდნენ. ერთ-ერთმა მათგანმა მითხრა: „თუკი აღლაჰი ვინმეს შეიყვარებს, მისი გული გაიხსნება ისლამისათვის“. ამ ნათქვამმა ძალიან გამახარა. მომეჩვენა, რომ მეორედ დავიბადე ამ სამყაროში.

განქორწინება და ახალი მუსლიმანური ქორწინება

დავბრუნდი თუ არა სახლში, ყველაფერი მოვუყევი ჩემს მეუღლეს. მან დაიწყო ყვირილი: „ეშმაკი შემოვიდა ჩვენს სახლში!“ ის ამტკიცებდა, რომ ჩემში ჩასახლდა უწმინდური ძალა, მაშინვე დაუინებით დარეკა ეკლესიაში და უთხრა: „ჩემი ქმარი ჭკუიდან გადავიდა! ის გამუსლიმანდა!“ მღვდელს მოუნდა ჩემთან მოლაპარაკება. მე მასაც ყველაფერი ავუხსენი, უუთხარი, რომ ჩემი გადაწყვეტილება საბოლოო იყო, რომ მე შეგნებულად ავირჩიე ისლამი. მომდევნო დღეებში შემხვდა უფრო მეტი წინააღმდეგობა. მეუბნებოდნენ, რომ მე ორკპირობდი, ჭკუიდან გად-

თერანგებს აქეთ ასეთი შეგონება:
„მიდი, გადაადგე შენი ბუნე-
ბრიუობა, ის სულერთია მოუა-
ლა მოგნახავს“.

აველი, უნდა წავსულიყავი ფსიქი-
ატრთან და ა.შ. რა თქმა უნდა,
ეს ცრუ ბრალდებები იყო. ბუნე-
ბაგაფუძეული და ცუდი განწყო-
ბილებებით შევუდექი ისლამის
შესწავლას, მაგრამ აღლაჰმა ჩემი
ბოროტება შეცვალა სიკეთით. ის
რომ არ ყოფილიყო შემწყალე-
ბელი, ეს როგორ მოხდებოდა?
მე არ შევხვედრივარ რაღაც სე-
რიოზულ პრობლემებს, მხოლოდ
ჩემმა მეუღლემ განაცხადა, რომ
აღარ შეეძლო ამის შემდეგ ჩემს
ერთად ცხოვრება და მოითხოვა
განქორწინება. „ეს იესოს სახლია,
მე არ მინდა ეშმაკთან ერთად ცხო-
ვრება ...“ აგრძელებდა მტკიცე-
ბას ცოლი, გამოაწყო მთელი ჩემი
ქონება კარის ზღურბლს გარეთ.
ასე აღმოვჩნდი მე კარს მიღმა,
როგორც ობოლი...

იყო თუ არა იმედი, რომ მე
ცოლი გამიგებდა? არა, უფრო
არა, ვიდრე კი. მისი რეაქცია იყო
მეტად მკაცრი. იმისათვის, რომ
ჩემთვის ხელი შეეშალა, არ მოე-
ცა საშუალება მელოცა დიდის
ნამაზი, ის ჩემზე ადრე დგებოდა
და დიდი ხნით იკავებდა სააბა-
ზანო ოთახს, ასე აყოვნებდა ჩემს

აბდესს. მე ვუყვებოდი მას ის-
ლამის მიღების მიზეზებზე, პავ-
ლეზე, მაგრამ ის მაინც არ მის-
მენდა. მე ძალიან განვიცდიდი,
რომ ამის გამო მომიწევდა გაც-
ილება, მიყვარდა მეუღლე, იმის
მიუხედავად, რომ ისლამი ასეთ
ვითარებაში განქორწინებას არ
ავალდებულებს ჩვენი ერთი გზით
წასვლა უკვე შეუძლებელი იყო,
მით უმეტეს იმ გზით, რომელიც
გამიხსნა აღლაჰმა (რაც ჩემთ-
ვის იყო უფრო მნიშვნელოვანი
და ძლიერი, ვიდრე ამ ქალის სი-
ყვარული). იმ დღიდან ვცდილობ
ვიყო აღლაჰის მონა-მსახური
და დავეხმარო მუსლიმან ძმებს.
ახლა მე დაქორწინებული ვარ
კეთილშობილ მუსლიმან ქალზე,
ჩვენ სამი შვილი გვყავს, ელჰემ-
დულილლაჰ (მადლობა აღლაჰს)
– ბედნიერი ოჯახური ცხოვრება
გვაქვს.

თასაფუფის - სუფიზმის გაცნობა

მივიღე ისლამი მაგრამ სუ-
ფიზმის სამყარო ჯერ კიდევ არ
იყო ჩემთვის ცნობილი. როგორც
ჩანს, ეს იყო გზა, რომელსაც მე
ვეძებდი თავდაპირველად. მუს-

იმ შუქიდან გამოძვალმა ხმამ მას უთხრა: 'საულ, საულ, რად მდევნი მე?' პაულომ ჰკითხა: „შენ, ვინა ხარ?“ „მე იესო ვარ“-მოესმა პა-სუხად. (ix...მოციქულთას აქმენი, თავი მეცხრე, 1-5).

ღიმიანებს შორის, რომლებსაც მე ველაპარაკებოდი, არ იყო ხალხი, ვინც მიეკუთნებოდა სუფიზმს. ძირითადად მეხვია არაბი მუსლი-მანები და სხვები, ვინც მიუძღვნა თავისთავი ისლამის გავრცელებას. მე ჩემთვის გადავწყვიტე დავმდგარიყავ თაყვას-ღვთისმო-შიშობის, ცოდვების ჩამოშორების გზას. შევიტყვე რა სუფიზმზე, ჩავთვალე ის ისლამის გულად, მაგრამ მხოლოდ თეორიულად. მე ბევრს ვკითხულობდი გაზაღის, მისი აზრები მაკმაყოფილებდა. მხოლოდ გაზაღის შრომების გაცნობის შემდეგ დავრწმუნდი, რომ სუფიზმი მართლაც ისლამის არსია. სუფიზმს მოჰყავს ისლამი მოძრაობაში. დავიწყე ბევრი კითხვა ამაზე, მაგრამ ვერაფრით ვერ გადავიტანე მთელი ეს თეორია ცხოვრებისეულ დარგში, ყოველდღიურ პრაქტიკაში. ერთი წლის უკან გავიცანი სუფიზმის ერთ-ერთ წარმომადგენელი-მუჰამმედ ისას (აღმოჩნდა, რომ ჩვენი მეუღლეები დიდი ხნის ნაცნობები იყვნენ). ამ მუსლიმანის ქცევამ, მისმა კავშირმა ალლაჰთან მოახდინა ჩემზე დიდი შთაბეჭდილება,

მისი თვალები იწვოდა ალლაჰის სიყვარულით, მისი გული სავსე იყო რწმენით. დღესაც ვერ გამი-გია, რატომ არის უამრავი ადამი-ანი სუფიზმის საწინააღმდეგოდ განწყობილი. როცა ვცდილობდი მელაპარაკა მუსლიმანებთან სუ-ფიზმის თემაზე, არავის არ უნდო-და ჩემთან საუბარი, მპასუხობდნენ, რომ მრავალი ეგრეთ წოდებული „სუფი იქცევა“ ქედმაღლურად და აუცილებლად არ თვლის ყურან-ით მოწერილი ღვთისმსახურების შესრულებას. მაგრამ თასავეუფის შესახებ წაკითხულ წიგნებში, პირიქით, ვპოულობდი მხოლოდ დადებით მაგალითებს: სუფეების ალლაჰისადმი სიყვარულს, მათ დახმარებებს ხალხისადმი, მათ მოკრძალებულ ურთიერთობას შარიათთან და სხვა.

- თქვეზრით, რა პრობლემები აქვთ ევროპელ მუსლიმანებს?

– პირველ რიგში, პრობლემა უარყოფითი იმიჯია. მაგრამ ჩვენ უნდა ვადიაროთ, რომ მუსლი-მანები, რომლებიც ცხოვრობენ ევროპულ ქვეყნებში, თვითონ აპროვოცირებენ თავისთავთან

ურთიერთობას როგორც ხალხის დაბალ ხარისხთან: წვავენ მანქანებს, აწყობენ სხვა უწესრიგობებს ქალაქებში. რა თქმა უნდა, მორწმუნეთა გულისწყრომა გასაგებია. ასე მაგალითად, თუკი მუსლიმანს მოუნდება აიღოს ბინა არენდით კარგ რაიონში, მას ეს არ გამოუვა, იქნება რთული საქმე და პრაქტიკულად შეუძლებელი. მაგრამ, მიუხედავად იმისა, რომ მუსლიმანებს ერთი სიტყვით ყრიან ქალაქის ყრუ ადგილას, აიძულებენ წავიდნენ გარეუბნებში, მათ არ აქვთ უფლება მოიქცნენ გამომწვევად, ასე არ ასწავლის ყურანი, ასეთი არ ყოფილა მუჰამედის.

– **რას იტყვით იმ მუსლიმანებზე, რომლებიც ცხოვრობენ გაჭირვებულ კვარტალებში?**

– ამ ადგილებში გავრცელებულია უფრო მეტად რადიკალთა შეხედულებები. მათ მოღვაწეობას მიჰყავს ექსტრემიზმის გამოვლენისაკენ. უმეტეს შემთხვევაში ხომ, იმის გამო, რომ მშობლები იძულებული არიან იმუშაონ, შვილები რჩებიან მიუხედავი და პრაქტიკულად მოკლებული არიან ისლამის ცოდნას. შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ არაბის 20 წლის შვილი, რომელმაც ხშირად არ იცის „ფათიჰას“ კითხვა, ზოგიერთი ურევს ერთმანეთში ალლაჰსა და შუამავალს...

– **ძნელია ფრანგებს მოუყვე ისლამზე, რათა მათ შემდგომ მიიღონ ის?**

– ევროპაში, სადაც არსებობს ანტირელიგიური პოლიტიკა, ისლამი დასაბამიდან ითვლება არასაჭიროდ, აკრძალულად. მაგრამ საფრანგეთის ისტორიაში ისლამს უჭირავს განსაკუთრებული ადგილი. მრავალი ფრანგული კოლონიის მოსახლეობა იყო მუსლიმანური. ამ მიზეზით მუსლიმანები ამ დრომდე ითვლებიან „სხვებად“, როგორც ამერიკაში ინდოელები. მაშინაც, თუკი ისინი არიან მუსლიმანი – ფრანგები, სულერთია მათ ისევე ეპყრობიან, როგორც მეორეხარისხოვან ადამიანებს. რასაკვირველია, ეს მოხდა იმის გამო, რომ მოცემულ სახელმწიფოში ოფიციალურად მიღებულია მაღალი წრის პოლიტიკა.

იმისათვის, რომ შეიცვალოს აზრი ისლამზე, საჭიროა ფრანგი მოქალაქეების თვალწინ იყოს მუსლიმანური ქცევის კარგი მაგალითი, როგორც მაღალი ზნეობის მოდელი. ასე, რომ თუკი იქ მყოფი 5 მილიონი მუსლიმანი იცხოვრებს ისლამის მიხედვით, ისინი შეიძლება იქცნენ საჩვენებელ ნიმუშებად. შეიძლება, მაშინ რაღაც შეიცვლება ხალხის ჭკუაში. მაგრამ ახლა, სამწუხაროდ, საკმაოდ ძლიერი ზეგავლენაა მათი, ვინც თავისთავს მუსლიმანს უწოდებს და მისი მუსლიმანობა მხოლოდ ამით შემოიფარგლება,

ანუ ის არ ცხოვრობს ილსამის შესაბამისად.

იმისათვის, რათა დარეგულირდეს ურთიერთობა მუსლიმანურ საზოგადოებასთან, საფრანგეთის მთავრობამ შექმნა კონგრესი. მაგრამ თვით ამ კონგრესის შიგნითაც კი ჩხუბობენ ერთმანეთში, არ შეუძლიათ მივიდნენ ერთიან დასკვნამდე. ამიტომ, როგორც კოლონიზაციის პერიოდში, მთავრობა იძულებულია დანიშნოს თავისი ხალხი ხელმძღვანელ თანამდებობებზე.

- როგორ მიგაჩნიათ, საჭიროა თუ არა დიალოგი მუსლიმანებსა და ქრისტიანებს შორის? თუკი საჭიროა, როგორი უნდა იყოს ის?

- დიალოგი თავის მხრივ არ არის საბაბი თებლიდისა – ხალხზე ისლამის გაცნობისა, მაგრამ თუკი ის დაფუძნებულია ურთიერთპატივისცემაზე, ასეთი შეხვედრები შესაძლებელია შედგეს. მე მჯერა ასეთი დიალოგების შედეგისა. ისლამი დღითიდღე, სულ უფრო ვრცელდება და მწამ, რომ მომავალში მუსლიმანთა რიცხვი მნიშვნელოვნად გაიზრდება, რადგან ისლამი მოდის არა მახვილით, არამედ სულით.

ასე რომ, ფრანგი ხალხისათვის საჭიროა მოყოლა ჭეშმარიტ ისლამზე?

- დიახ, მაგალითად, სუფიზმს იცნობენ მხოლოდ მეცნიერულ, აკ-

ადემიურ წრეებში, მის შესახებ არ იციან ჩვეულებრივმა ადამიანებმა, ვთვლი, რომ ისლამის გაცნობა არა მარტო საფრანგეთში, ასევე მთელ ქრისტიანულ სამყაროში უნდა ხდებოდეს სუფიზმის გაცნობით. თანამედროვე ხალხი იმყოფება სულიერების ვაკუუმში. ის, რაც მოდის გულისა, მიემართება გულში. თავიანთი ბუნების მიხედვით ხალხი იმყოფება ძიებაში. ახლა ევროპა იმყოფება მატერიალური კეთილდღეობით ჭკუიდან გადასულ მმდგომარეობაში. ბედნიერებას, სულიერ სიმშვიდეს ეძებენ მატერიალურ კეთილდღეობაში. ყველა ღვთაებრივი წიგნი ღაპარაკობს, რომ კეთილდღეობა შესაძლებელია მხოლოდ გამჩენის წინაშე წარდგომისას, ადამიანის ბუნება ეძებს ალლაჰს. ფრანგებს აქვთ ასეთი შეგონება: „მიდი, გადაადგე შენი ბუნებრივობა, ის სულერთია მოვა და მოგნახავს“. ადამიანს როცა სიცარიელე შემოერთყმება, ის ცდილობს შეავსოს თავისთავი, მაგრამ სულიერების ნაცვლად ის ებღაუჭება ნარკოტიკებს და სხვა ჭკუიდან გამოსათავყვანებელ საშუალებებს, ანდაც მიდის თვითმკვლელობამდე. ხოლო რელიგია, წინანდებურად ყოველდღიურ ცხოვრებიდან შევიწროებულ და გარიყულ რჩება. მაგრამ ვრჩებით დროებით დაიმედებული... **1**

თარგმნა: მიხეილ გელაძემ

ოსმან ნური თოფბაში

ერთგულეობა

ერთგულეობა – უფაქიზესი და უკეთილშობილესი გრძნობაა. ერთგულეობა და მიცემული სიტყვისადმი თავდადება შუამავლებისა და წმინდანების თვისებაა. ის გამორიცხავს ეჭვს, უპირატესობას და გაუგებრობას. ის ისეთი მდგომარეობაა რომლის დროსაც სიყვარული, სილამაზე, ნდობა გადადის მოქმედებაში და იძენს მყარ საფუძველს.

შუამავალი მუჰამმედი (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) იძულებითი გადასახლების (ჰიჯრეთის) შემდეგ მედინადან ისევ მექაში დაბრუნდა. იმ ადგილას, სადაც დაიბადა, გაიზარდა და ცხოვრობდა. მექის კარები გაიხსნა მუსლიმანებისთვის. ყველა უდიდეს სიხარულს მოეცვა. გავი-

და უკვე თხუთმეტი დღე, რაც შუამავალი (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) იმყოფებოდა მექაში. ის მედინელი ანსარები, რომლებმაც დიდი გულწრფელობითა და სიყვარულით გაუხსნეს თავიანთი გულები და სახლები გადმოსახლებულ თავიანთ მორწმუნეებს, შეწუხებული იყვნენ იმის გამო, რომ ცხოვრება შედიოდა ნორმალურ კალაპოტში და შესაძლებელი ხდებოდა საყვარელი შუამავალი (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) მედინაში აღარ დაბრუნებულიყო. ერთ დღეს ანსარები შეკრებილიყვნენ და მწუხარებით უზიარებდნენ ერთმანეთს თავიანთ ვარაუდებს.

იგრძნო რა მათი აღელვება შუამავალი (სელელელაჰუ

ჩემი ცხოვრება - თქვენი ცხოვრებაა (ჩემი სიცოცხლე გაივლის თქვენთან ერთად). თვით სიკვდილიც რომ მომადგეს, მაშინაც კი ვიქნები თქვენთან“. (მუსლიმ, „ჯიჰად“, 86, აჰმად ბინ ჰანბალ, „მუსიად“, 11, 538).

აღეიპი ვე სეღლეშ) მივიდა მათთან და ჰკითხა თუ რაზე საუბრობდნენ. ანსარებმა ვერ შეძლეს დაეფარათ თავიანთი გრძნობები. მაშინ შუამავალმა (სეღლეღლაჰუ აღეიპი ვე სეღლეშ) უთხრა: „ო, ანსარებო! უზენაესი ნუ დაუშვებს ჩვენს დაშორებას. მე გადმოვსახლდი თქვენს ქალაქში. ჩემი ცხოვრება - თქვენი ცხოვრებაა (ჩემი სიცოცხლე გაივლის თქვენთან ერთად). თვით სიკვდილიც რომ მომადგეს, მაშინაც კი ვიქნები თქვენთან“. (მუსლიმ, „ჯიჰად“, 86, აჰმად ბინ ჰანბალ, „მუსიად“, 11, 538).

შუამავალი (სეღლეღლაჰუ აღეიპი ვე სეღლეშ), დაბრუნდა მედინაში და დარჩა იქ სიცოცხლის ბოლომდე. როცა საიქიოში გადაბრძანებამდე დათვლილი საათები დარჩა, ის უკანასკნელად ავიდა მინბერზე და მიმართა მუჰაჯირებს: „მე გიანდერძებ, რომ თქვენ კარგად მოექცეთ ანსარებს. ისინი - ჩემი მიმდევრები, თანამოაზრეები და საყრდენები არიან. მათ მთლიანად შეასრულეს თავიანთი ვალდებულებები. მაგრამ თავიანთი გასამრჯელო არ მიუღიათ. სრული გასამრჯელო

(ახირეთში) იმ ქვეყნად მიეცემათ. იყავით მწყალობელი იმ ანსარების მიმართ, რომლებიც არიან ღვთისმოსავი და აპატიეთ მათ, ვინც სჩადის ბოროტებას.“ (ბუჰარი, „მანაქიბულ-ანსარ“, 11)

ასე გამოიჩინა შუამავალმა უდიდესი ერთგულება ანსარებისადმი.

ერთგულებას გააჩნია ნათელი კრიტერიუმები: ერთგულება ღმერთის, შუამავლის, ჭეშმარიტი ადამიანების, მშობლების, ოჯახის წევრებისა და სულიერად ახლო ადამიანებისადმი.

ღმერთისდმი ერთგულება

ერთგულება ღმერთისადმი - ესაა უწყვეტი კავშირი მასთან. ადამიანის უზენაესისადმი ერთგულების საფუძვლები ჩაეყარა, მისი გაჩენის წინ, შეკითხვის პასუხში: „განა თქვენი ღმერთი არა ვარ? (სულებმა) უპასუხეს: „დიახ, მოწმე ვართ (რომ შენ ჩვენი ღმერთი ხარ).“ (ალ-არაფ, 7/172)

მთელი საკითხი იმაშია - შეასრულებს თუ არა ხალხი დადებულ პირობას. პირობისადმი თავდადება გამოიხატება მოქმედებით, აღლაჰის ბრძანებების შესრულებით, მის აკრძალვებზე მორიდებით.

ყურანი ერთგულ მუსლიმანებზე ასე ამბობს: „*მორწმუნეთა შორის არიან მამაკაცები, რომლებიც ალლაჰზე მიცემული პირობის ერთგული არიან. მათ შორის არიან ისეთებიც, ვინც მიცემული პირობა შეასრულა და ამისათვის საკუთარი სიცოცხლეც გაიღო. არიან ისეთებიც, ვისთვისაც მათი შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ მათ არავითარი მიზეზით მიცემულ პირობაზე არ უღალატიათ*“ (სურა აჰზაბი, 33/23)

ხოლო ვინც დავიწყებას მისცა თავისი პირობა, საბრალოა:

„...და მას, ვისაც არ ემხსნოვრები, უეჭველად ექნება გაწამებული ცხოვრება, და ჩვენ მას განკითხვის დღეს ბრმად გავაცოცხლებთ. (ის) იტყვის: „*ღმერთო! რატომ გამაცოცხლე მე ბრმად? მე ხომ ადრე მხედველი ვიყავი*“ (ალლაჰი) ეტყვის: „*იმის მსგავსად, როგორც შენ დაივიწყე ჩემი აიათები (სასწაულები), რომლებიც გამოგეცხადა, შენც დავიწყებას მიეცემა დღეს*“ (სურა ტაჰა, 20/24-126)

უზენაესი ალლაჰი უღალატოა თავისი პირობის. ის კითხულობს: „*და ვინ(ღ)აა თავისი პირობის ალლაჰზე უფრო უღალატო?* (სურა თევე, 9/111).

მუსლიმანი ვალდებულია, ნამაზის მეშვობით, დაამყაროს და განამტკიცოს კავშირი ალლაჰთან. ნამაზი – უზარმაზარი სიკეთეა. ჰიჯრამდე წლინახევრით ადრე

ნამაზი მუსლიმანებისთვის იქცა აუცილებელ (ფარდი) ღვთისმსახურებად. მის მნიშვნელობაზე მიუთითებს ასეთი ფაქტი: ნამაზი გამოცხადდა ფარად მირაჯის დროს. ბრძანება მის შესრულებაზე ალლაჰისგან პირდაპირ იქნა გადაცემული შუამავალ მუჰამმედზე (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) ცად ამალეებისას, იმ დროს, როცა სხვა მითითებები, ჯებრაილის მეშვობით გადაეცემოდა მას. ალლაჰის შუამავალმა ჰადისი – ყუდსი გადმოგვცა: „*უზენაესმა ალლაჰმა ბრძანა: „ხუთჯერადი ლოცვა მე ვუქციე შენს მიმდევრებს ვალდებულებად (ფარდი). მე მათ სიტყვა მივეცი; ვინც დროულად შეასრულებს მას, სამოთხეში შევიყვან, ხოლო, ვინც სისტემატურად არ შეასრულებს, მე არაფერს შევპირებივარ*“ (იბნ მაჯა. იყამეთუს-სალათ, 194)

შუამავლისადმი ერთგულება

შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) იყო უზენაესი ალლაჰის ერთგული. მან ღრმა მოთმინებითა და სიყვარულით შეასრულა თავისი ვალდებულება. ის ძალიან განიცდიდა თავისი მიმდევრების ბედს.

ამრ ბინ ასი მოგვითხრობს: „*მოხდა მზის დაბნელება. ალლაჰის შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) ყიამზე (ფეხზე დგომა ლოცვისას) ის იმდენ ხანს იყო, რომ ჩვენ ვიფიქრეთ, რუქულს*

„ვიდრე შუამავალს (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) საშუალება არ მიეცემა, მე არ შევასრულებ ტავაფს! მე შემიძლია მოვინახულო ბეითულლაჰი მხოლოდ მის შემდეგ. სადაც მას არ ლეზულობენ, მეც არ ვარ იქ!...“

(წელში მოხრა) აღარ გააკეთებდა. შემდეგ, როცა მან გააკეთა რუქუდი, იყო ამ მდგომარეობაში ისე დიდხანს, ჩვენ ვიფიქრეთ, რომ ის უკვე აღარ გასწორდებოდა.

„მორწმუნეთა შორის არიან მამაკაცები, რომლებიც ალლაჰზე მიცემული პირობის ერთგული არიან. მათ შორის არიან ისეთებიც, ვინც მიცემული პირობა შეასრულა და ამისათვის საკუთარი სიცოცხლეც გაიღო. არიან ისეთებიც, ვისთვისაც მათი შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ მათ არავითარი მიზეზით მიცემულ პირობაზე არ უღალატიათ“. (სურა აჰზაბი, 33/23).

შემდეგ, როცა მან გააკეთა სეჯდე, ამ მდგომარეობაში ისე დიდხანს იმყოფებოდა, რომ ჩვენ ვიფიქრეთ, ის თავს აღარ აიღებდა. შემდეგ, როცა თავი აიღო, იცდიდა იმდენ ხანს, რომ ჩვენ ვიფიქრეთ, (მეორე) სეჯდეს აღარ გააკეთებდა. შემდეგ წამოდგა და მეორე მუხლი შეასრულა. სეჯდეზე შუამავალი (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) ტიროდა, ხოლო შემდეგ გააკეთა ვედრება: „ღმერთო ჩემო! ნუთუ შენ არ შემპირებიხარ, არ დაგესაჯა ისინი, ვიდრე მე

მათთან ვიყავი? განა არ შემპირებიხარ არ დაგეტანჯა ისინი, ვიდრე ითხოვდნენ პატიებას?...“ მას შემდეგ, როგორც კი დაამთავრა ალლაჰის შუამავალმა ნამაზი, ისევ გაიხსნა ცა და გამოჩნდა მზე“. (ნესაი, აბუ დაუდ)

შუამავლის თანამიმდევრებიც მისი ერთგულები იყვნენ. მათ უფარდათ ის – როგორც შუამავალი (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ), როგორც ძმა, როგორც მეგობარი და როგორც მამა. მტრებიც კი პატივს სცემდნენ მას, როგორც ადამიანს, ვისზეც შეიძლებოდა ყველაფრის ნდობა და შესანახად საკუთარი ქონების დატოვება.

ერთხელ ღრმად პატივცემული ოსმანი გაგზავნილ იქნა დესპანად მექაში. ადრე დადებული ხელშეკრულების თანახმად, მან მუშრიქებს გადასცა, რომ მედინელ მუსლიმანებს უმრის შესრულება სურდათ. მუშრიქებმა უარით უთხრეს: „შენ თუ გსურს, ახლა შეგიძლია შეასრულო ტავაფი!...“ ფრიად პატივცემულმა ოსმანმა კი უპასუხა:

„ვიდრე შუამავალს (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) საშუალება არ მიეცემა, მე არ შევასრულებ ტავაფს! მე შემიძლია მოვინახულო

ბეითულლაჰი მხოლოდ მის შემდეგ. სადაც მას არ ღებულობენ, მეც არ ვარ იქ!...” ამით დაამტკიცა თავისი ერთგულება ალლაჰის შუამავლისადმი.

მშობლების სიცოცხლე – ეს უდიდესი სიკეთეა. თუკი ვინმესთან ერთად ცხოვრობენ მისი მშობლები, ან ერთი მათგანი, ეს იმას ნიშნავს, რომ მუსლიმანს აქვს უნიკალური შესაძლებლობა, მათი ვედრების ბარაქით დაიმსახუროს უზენაესის მოწონება.

პატივცემულ ოსმანის შუამავლისადმი ერთგულება – მაგალითია თითოეული მიმდევრისათვის. ყურანში ნაბრძანებია: „(მუჰამედ), ჭეშმარიტად, (შენზე ხელის მიცემით) ერთგულების ფიცის დამდებნი, ერთგულებას ეფიცებიან ალლაჰს. ალლაჰის ხელი - მათ ხელებზე მაღლაა. ვინც გატეხა ფიცი, აზარალა თავის თავს. (ხოლო) ვინც (დადებული ფიცის მიმართ) ერთგული დარჩება, ალლაჰი მას უზარმაზარი ჯილდოთი დაასაჩუქრებს.“ (სურა ფეთიჰ, 48/10)

მუსლიმანები შუამავალ მუჰამედისადმი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) ერთგულებას და სიყვარულს მისი სუნნეთისა და ზნეობრივი პრინციპების დაცვით ამტკიცებენ.

ისლამის მასწავლებლისადმი ერთგულება

ერთგულება და სიყვარული არის ძაფები, რომლებიც აკავ-

შირებს ადამიანს მასთან, რისკენაც მიმართულია მისი გრძნობები. მათთვის, ვინც ერთგულია, გაიხსნება მრავალი სულიერი საგანძური. სიყვარულიდან და ერთგულებიდან იბადება ურთიერთმოსმენის უნარი. საჰაბებს უყვარდათ შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) და უსმენდნენ მის სიტყვებს. შემდეგ გამოჩნდა ის თაობა, ვინც ელაპარაკებოდა შუამავლის მიმდევრებს (საჰაბებს), უყვარდა ისინი და ღებულობდა მათგან ცოდნას. ეს თაობა იყო მომსწრე და გადამღები ცოდნისა თუ ცხოვრებისა იმათგან, ვინც დაინახა თანამიმდევრები (საჰაბები) და სწავლობდა მათთან. ასე დაარსდა ჭეშმარიტი ცოდნის გადაცემის ბუნებრივი ჯაჭვი. ისლამის ისტორიაში იყვნენ იმამი აბუ ხანიფა და მისი მსგავსი მეცნიერები, რომლებმაც მიიღეს ჭეშმარიტი ცოდნა და თავიანთ მოვალეობად ჩათვალეს დაერიგებინათ ხალხი. ასეთი მოდგმის ადამიანები ისლამური მეცნიერების განვითარების დედაბოძები იყვნენ. მუსლიმანები იღებდნენ მათგან ცოდნას და გულისთქმით ეწაფებოდნენ რელიგიას. ამიტომ არის, რომ ამბობენ: „ალიმების (სწავლულების) სიკედილი სამყაროს დაღუპვის ტოლიაო.“

ისლამის უდიდესმა ადამიანებმა მოიტანეს ჩვენამდე ალლაჰისა და მისი შუამავლის ბრძანებები და აკრძალვები, თავიანთი ცხოვრების მაგალითზე გვიჩვენეს მშვენიერი ზნეობა და მიიზიდეს მათ-

კენ ხალხი თავიანთი შუქითა და სიკეთით.

ისლამის მეცნიერები არიან მსგავსი ანკარა წყლით სავსე ჭურჭლებისა. ისინი უწყურებენ ყველას წყურვილს. მათ გამოჰყავთ გადარჩენის გზაზე ისინი, ვისაც გზა აებნათ და ეძებენ გასასვლელს. მათდამი ერთგულება მუსლიმანს სიბნელიდან გამოსასვლელ გზაზე დააყენებს.

მშობლების, ოჯახისა და ახლობლებისადმი ერთგულება ოჯახი —

მუსლიმანთათვის უზარმაზარი ღირებულებაა. მშობლებისადმი ერთგულებაზე ყურანში არის მკაფიო მითითება: „შენმა ღმერთმა მხოლოდ და მხოლოდ მასზე თავგანისცემა და

მუსლიმანები იღებდნენ მათგან ცოდნას და გულათ ეწაფებოდნენ რელიგიას. ამიტომ არის, რომ ამბობენ: „ალამების (სწავლულების) სიკვდილო სამყაროს დაღუპვის ცოლიაო.“

მშობლებზე კარგად მოქცევა (გი) ბრძანა. თუ მშობლებიდან ერთი ან ორივე შენ გვერდით მიაღწევს ხანდაზმულ ასაკს, მაშინ ნუ ეტყვი უკმაყოფილოდ მათ „უფო“! ნუ დაამცირებ და მათ ღამაში სიტყვებით მიმართე. თავმდაბლობით მოწყალების ფრთა გადააფარე და წარმოთქვი: „ღმერთო! შეიწყალე ისინი, ისე როგორც ისინი მე მწყალობდნენ და მზრდიდნენ პატარაობისას“. (სურა ალ-ისრა, 17/23-24).

გადმოგვცემენ, რომ ერთხელ შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) ადიოდა მინბერზე. დააბიჯა პირველ საფეხურს და წარმოთქვა „ამინ“. მეორე საფეხურზე ისევ წარმოთქვა „ამინ“. მესამე საფეხურზე შედგომისას ისევ წარმოთქვა „ამინ“. მინბერიდან, ჩამოსვლის შემდეგ საჰაბებმა ჰკითხეს: „ო, ალლაჰის შუამავალო! თქვენ წარმოთქვით სამჯერ სიტყვა „ამინ“, ადრე თქვენ ამას არ აკეთებდით. რას უნდა ნიშნავდეს ეს? შუამავალმა (სეღლეღლაჰუ

ალეიჰი ვე სეღლეჲ) მიმართა საჰაბებს: „მომიხსლოვდით!“ ისინი შეიკრიბნენ მის გარშემო. მან თქვა: „დაე, არავინ დარჩეს, ვინც არ გაიგონებს, ან არ მიხვდება იმას, რასაც გადმოგვცემ თქვენ.“

შუამავალმა (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) დაიწყო მოყოლა იმაზე, რომ მასთან მივიდა ჯებრაილი და უთხრა: „დაე, შეუწყდეს ალლაჰის წყალობა მას, ვინც მიაღწია რამაზნამდე, შეიგნო, რომ იმყოფება მარხვის თვეში, მაგრამ ამასთანავე ვერ მოიპოვა უზენაესის პატიება“. მე ვთქვი „ამინ“.

მუსლიმანები შუამავალ მუჰამმედისადმი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჲ) ერთგულებას და სიყვარულს მისი

სუნნეთისა და ზნეობრივი პრინციპების დაცვით ამტკიცებენ.

რა უნდა შეიძინოს (ისწავლოს) ამით მუსლიმანმა?

მაშასადამე, თუკი მორწმუნე შევა რამაზანში და ვერ იგრძნობს მას, გაატარებს მას ფუჭად, მოკლებულ იქნება უზენაესი ალლაჰის წყალობას. ეს არის ძალიან საშინელი მდგომარეობა, რასაც საჭიროა გაუფრთხილდეთ.

შემდეგ შუამავალმა ახსნა, თუ რატომ წარმოთქვა მეორეჯერ „ამინ“: ჯებრაილმა მითხრა: „მოკლებულ იქნას ალლაჰის წყალობას ის ადამიანი, რომელიც შუამავლის სახელის ხსენებისას არ წარმოთქვამს საღავათს“.

ე.ი. სამწუხაროა იმ ადამიანის ბედი, ვინც არ იცის თავისი შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჰემ), ვერ აცნობიერებს უზარმაზარ წყალობას შუამავალ მუჰამედის (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჰემ) სახით, ვერ უთანაგრძნობს და არ აქვს თავისი ხალხის სიყვარული.

ჯებრაილმა თქვა: „დაე, მოკლებულ იქნას ალლაჰის წყალობას ის ადამიანი, ვისაც მოუხუცდა მშობლები, ხოლო მან ამით ვერ დაიმსახურა სამოთხე (არ ეხმარებოდა და არ ანუგეშებდა მათ)“. მე მესამედ ვთქვი „ამინ!“

მშობლების პატივისცემა და დაფასება მუსლიმანების ერთ-ერთი თვისება და მოვალეობაა. თუკი მშობლებს უკვე დატოვებული აქვთ ეს ქვეყანა (გარდაცვლილი არიან),

შვილები უნდა ცდილობდნენ გადაუხადონ მათ ვალი ერთგულებით, მადლიერებითა და ალლაჰის ხათრისთვის კარგი საქმეების კეთებით.

მშობლების სიცოცხლე – უდიდესი წყალობაა. თუკი ვინმეს გვერდით ცხოვრობენ მისი მშობლები ან ერთ-ერთი მათგანი, ეს იმას ნიშნავს, რომ მუსლიმანს აქვს უნიკალური შესაძლებლობა, მათი ვედრების ბარაქით დაიმსახუროს უზენაესის მოწონება.

ღმერთით (ინშალლაჰ), ყოველი ჩვენგანი შეეცდება არ აღმოჩნდეს იმ ხალხთაგან, ვისზეც მიუთითა ჯებრაილმა. წინააღმდეგ შემთხვევაში საშინელი ბედი გვეწევა.

ოჯახში დასადგურებული ბედნიერება, მშვიდობა და კეთილდღეობა – მამასახლისის, მეუღლისა და შვილებისადმი ერთგულებით გამოიხატება და გამტკიცდება.

ისლამის მეცნიერები არიან მსგავსი აანკარა წყლით სავსე ჭურჭლებისა. ისინი უწყურებენ ჭვლას წყურვილს. მათ გამოჰყავთ გადარჩენის გზაზე ისინი, ვისაც გზა აებნათ და ეძებენ გასასვლელს. მათდამი ერთგულება მუსლიმანს სიბნელიდან გამოსასვლელ გზაზე დააყენებს.

დაე, უზენაესი ალლაჰი დაგვეხმაროს ჩვენ ვიყოთ ერთგული, მოსიყვარულე, გულისხმიერი და საკუთარი ცხოვრებით კმაყოფილი მორწმუნეები!

ამინ! **1**

თარგმნა: მ გელაძემ

???????

ერთბუნება

ადამიანები განსხვავებული ნიჭით არიან დაჯილდოებული: ზოგს მეტი შეუძლია, ზოგს შედარებით ნაკლები. შესაძლებლობების ეს მრავალფეროვნება ჩვენ დამოუკიდებლად, ღმერთის ნებით გვეძლევა. ამ შესაძლებლობათა მიუხედავად, ალლაჰის წინაშე ყველა თანასწორია—ღარიბი თუ მდიდარი, ძლიერი თუ სუსტი. ისინი, მართალია, განსხვავდებიან ერთმანეთისგან ფიზიკური, მატერიალური თუ სხვა შესაძლებლობებით, მაგრამ ერთი რამ ყველასთვის საერთოა—ადამიანის დანიშნულება. ძლიერი, სუსტთან შედარებით, ძლიერია ამ ქვეყნად,

მდიდარი ღარიბზე მდიდარია აქ-წუთისოფელში, ადამიანების წინაშე, თუმცა ასეთი ძლიერება მატერიალური და წარმავალი შესაძლებლობაა. ადამიანის დანიშნულება კი მხოლოდ ღმერთის წინაშე უძლურობის გამოხატვას, რწმენის სიმტკიცეს, ადამიანთა სიყვარულს, სიკეთისა და სიმართლისათვის განუწყვეტელ შინაგან ბრძოლას გულისხმობს. აი, სწორედ აქ კვეთს ერთმანეთს წარმავალი და მარადიული ქვეყნების ცხოვრების კანონები და სრულიად იოლი შესაძლებელია ღარიბი იყოს უმდიდრესი, სუსტი იყოს უძლიერესი.

პასუხად წმინდა ჰადისებს მოვიშველიებ: „ღმერთისთვის ყველაზე კარგი ადამიანი ის არის, ვისაც შურისძიების ძალა შესწევდა და მაინც აპატიო“; „მპატიებელი იყავით, რომ ღმერთმა გაპატიოთ“.

თითოეული ადამიანი, განსხვავებული ინდივიდუალური თვისებებით, თავისებური სამყაროა და ყველას თავისი მისწრაფება გააჩნია. ერთნი შურს ეძიებენ, მეორენი-სიყვარულს. ამ ორივე გრძნობის ერთდროულად ტარება ფაქტობრივად შეუძლებელია: წარმოუდგენელია გიყვარდეს ვინმე და თან გძულდეს, ან პირიქით; იყო შურიანი ბოლმით აღსავსე და თან მორწმუნე... სიყვარულისა ძლიერება სიძულვილის უძლურებაშია. სწორედ არჩევანის წინაშე დგას ადამიანიც: შურისძიება თუ სიკეთე. თუკი სწორ არჩევანს გააკეთებს ჰპოვებს ადამიანის დანიშნულებასაც. უარყოფით რამეს თუ იპოვი-უნდა უარჰყო, დადებითი და მისაღები უნდა აითვისო. შური ადამიანის თვისებაა მაგრამ ის ადამიანური თვისება როდია.

მოვიტან შურისძიების ორ სიტუაციას: პირველი-უშავებენ და შურისძიებისკენ უბიძგებენ ადამიანს და მეორე-როცა არ დაუშავებიათ რაიმე და მაინც შურთ. მეორე შემთხვევა ყველაზე დასანანია, „ასეთი შურიანი ადამიანი ორმაგად უბედურია:

საკუთარი უბედურებით და სხვისი ბედნიერებით“. ამიტომ ასეთ შემთხვევაზე ერთს ვიტყვი: არაადამიანურმა ზეგავლენამ გაიმარჯვა ადამიანზე და ორივე დამარცხდა. რაც შეეხება პირველ შემთხვევას, – იგი მეტად საინტერესოა და ბადებს ასეთივე შეკითხვას: დამნაშავე არ უნდა დაისაჯოს?...

პასუხად წმინდა ჰადისებს მოვიშველიებ: „ღმერთისთვის ყველაზე კარგი ადამიანი ის არის, ვისაც შურისძიების ძალა შესწევდა და მაინც აპატიო“; „მპატიებელი იყავით, რომ ღმერთმა გაპატიოთ“. ამდენად, უდიდესი სულგრძელობაა, როცა დაგიშავეს, შეგიძლია შურისძიება და მაინც აპატიებ, რამეთუ „ბოროტება ბოროტებით არ გადაიხდება, სიბინძურე სიბინძურით არ გაიწმინდება“ და როგორც ილია ამბო: „სულგრძელობითა ძლევა სჯობს, ვაჟკაცობითა ძლევასა“. ადამიანი ერთადერთი შეუზღუდავი არსებაა. ჩიტი ფრინავს, თევზი ცურავს, მაგრამ მათ სხვაგვარად არ შეუძლიათ, მათზე ბატონობენ მათი გრძნობები და ინსტიქტები. ადამიანი კი

იმიტომ არის თავისუფალი, რომ მას სხვაგვარადაც შეუძლია, ანუ ის არჩევანში თავისუფალია, მაგრამ მაინც ადამიანურად მოქმედებს და ღმერთს ემორჩილება. ე.ი. თავისუფლებასაც აქვს საზღვარი. ადამიანს გონება უწესრიგებს გრძნობებს, ნამოქმედარი კი ღმერთის გზაზე ჰპოვებს საზღაურს. არჩევანი კი მრავალია ცუდსა და კარგს შორის ან კარგსა და უკეთესს შორის, პასუხი კი მარტივია: უკეთესია, თუ დაგიშავებს, არც მაშინ იძიო შური, რადგან ღმერთი რომ გიყვარს, ყველა უნდა გიყვარდეს, ვინაიდან ჭეშმარიტების განცდა სამართლიანობის განცდაზე გაცილებით მაღალია... შეიძლება კიბეზე ფეხი დაგვიცურდეს და უბედურება შეგემთხვეს, ე.ი. მარტო ადამიანს კი არა, სამყაროში ყველაფერს ჰქონია თავისი დანიშნულება, რომელიც ჩვენ ვიცით ან არ ვიცით, და იქნებ იმიტომაც არ იძიო შური, რომ „ესა თუ ის მოვლენა მხოლოდ საშუალებაა ბედისწერის ხელში და არა მიზეზი“.

შურისძიება—არ არის ღმერთისგან მოწონებული საქმე, ამიტომ ჩვენთვისაც გაუმართლებელია. თუ დაგვიშავებს, ეს მათი სისუსტეა და არა ძლიერება. თუკი ჩვენ დანაშაულის ჩადენა არ შეგვიძლია, ეს უძლურება ან სისუსტე კი არა, ჩვენი ძლიერებაა.

ამიტომ ბოროტთან ბრძოლა საჭირო არ არის, ის თავისით დამარცხდება, სიკეთისთვის

ბრძოლა კი საჭიროა, რათა შენ არ დამარცხდე... ყველაზე უმჯობესი კი ორივეს გამარჯვებაა—ჩვენი პატიებით ჩვენი გამარჯვება და ამით, ბოროტის გაკეთილშობილებით მისი გამარჯვება. ჩვენი მიზანი დამნაშავეს დამარცხება კი არა, გამარჯვება უნდა იყოს, რასაც შურისძიებით კი არა, პატიებით მივაღწევთ, მაგრამ დამნაშავეს უნდა მივახვედროთ, ვაცნობოთ, რომ დააშავა და ისე ვაპატიოთ. ნებისმიერ შემთხვევაში შურისძიებას თავისუფლების, სინათლის, რწმენისა და სიყვარულის ძიება ჯობია. ადამიანს სწორედ ამიტომ ერგო გამოსაცდელად წუთისოფლის ცხოვრება, ამიტომ გაჩნდა ადამიანი ამქვეყნად და აქვე ყალიბდება იგი გმირად, ვინაიდან ადამიანის დანიშნულება ადამიანობაა და არა ადამის ძეობა.

კითხვა რა გავაკეთე? გულისხმობს ყველაფერს, რასაც სიცოცხლეში გავაკეთებ, ხოლო რას გავაკეთებ გულისხმობს რას არ გავაკეთებ. ამიტომაც მორწმუნე მუსლიმანი არასოდეს უნდა ცდილობდეს შურისძიებას. შურისძიება დაუშვებელია, სიკეთე—დასაშვები და აუცილებელი. რომ იყო ჭეშმარიტი მორწმუნე, ადამიანი უნდა იყო, ხოლო რომ იყო ადამიანი—უნდა იყო ღვთისმსახური და მას ემორჩილებოდა.

მუხრან აბაშიძე. ხულოს რაიონი სოფელი ოქრუაშვილები. **1**

პატიუბის თხოვნის უნარი

საყოველთაოდ ცნობილია ანდაზა – „არ არსებობს ადამიანი ნაკლის გარეშე“. ადამიანს ახასიათებს შეცდომები. მუსლიმანი არ არის გამონაკლისი. ეს ჭეშმარიტება ხომ უკანასკნელმა შუამავალმა მუჰამედმაც დაადასტურა: „ყველა ადამიანი უშვებს შეცდომას“. ალლაჰის შუამავალი მოუწოდებდა არ დარჩენილყვნენ ცოდვით, არ ეცხოვრათ დაშვებული შეცდომებით, მა-

ლევე მოენანიებინათ ისინი. „მათ შორის უკეთესები, ვინც უშვებენ შეცდომებს – მათი მომნანიებლები არიან“. მან შეგვატყობინა ჩვენ, რომ ალლაჰის წყალობა უსაზღვროა პატიუბისას, მონანიებისათვის ფართოდ აქვს გახსნილი კარები. კარგი მუსლიმანი კი არ დაიწყებს თავისი შეცდომების შემცირებას, ის დაუფონებლივ გამოასწორებს მათ. ზოგიერთი ადამიანის ჩვევაა მიხედოს არა საკუთარ შეცდომებს, არამედ სხვისას. ეს ქცევა შეუფერებელია ჭეშმარიტი მართლმორწმუნისათვის.

მუსლიმანის ერთი-ერთი უმაღლესი თვისება შეცდომის „გამოსწორების“ ხერხია. მისდევს რა ის სრულყოფის გზას,

„მუსლიმანი თავის ცოდვებს ხედავს უბედურების მსგავსად, რომელიც შეიძლება დაატყდეს მას. ცოდვას შეჩვეული ადამიანი კი თვლის მას ბუზად, რომელიც აზის ცხვირის წვერზე (და მალე გათვრინდება)“.

ადამიანს. ამ მიმართულებით გამორჩეულია ჩვენი საყვარელი შუამავლის მაგალითი, რომელიც ცნობილი იყო თავისი უცოდველობით, შეცდომის დაშვებისგან თავის არიდების უნარით, უკიდურესი ზრდილობიანობითა და წესიერებით ადამიანების მიმართ, რომელმაც მით უმეტეს ერთ-ერთი თავისი ქადაგებისას მიმართა ხალხის ბრბოს შემდეგი – სიტყვებით: „თუკი მე რომელიმე თქვენგანს დაგარტყი, აი ჩემი ქონება, მოდიო და აიღეთ!“ (მუჰამმედ ჰამიდულლაჰ „ისლამის შუამავალი“, სტამბოლი, 1980, ტ. II, გვ. 1165). ასე დელიკატურად ითხოვა პატიება მან თავის ქმედებებზე თუკი ვინმეს მიმართ ექნებოდა გამოვლენილი.

და მაინც, რას შეიცავს პატიების თხოვნის უნარი? რა მნიშვნელობა აქვს მას ჩვენი ცხოვრებისთვის? პირველ რიგში, ეს ნიშნავს – შეიცნო ადამიანად თავისთავი. ეს ლაპარაკობს იმაზე, რომ ყველა ადამიანს შეუძლია დაუშვას შეცდომა და ჩვენც არ ვართ გამონაკლისი.

არ არის კარგი გაგაჩნდეს სხვებზე აღმატებითი გრძნობა. ახლობლის წინაშე პატიების თხოვნისას საკუთარი დაუფიქრებელი ქმედებებისათვის, ჩვენ გვიჩნდება სურვილი და გვებადება ნებისყოფა არ გავიმეოროთ მსგავსი შეცდომები მომავალში. პატიების თხოვნის აუცილებლობა გვაიძულებს ვიყოთ პატიოსანი, ასევე დავაფასოთ და პატივი ვცეთ სხვებს: ის, ვისაც სთხოვენ პატიებას, ხდება ყურადღებისა და პატივისცემის ღირსი. მიიღებს თუ არა დაფასებას, ის დაუყონებლივ მიაგებს საპასუხო პატივისცემას თანამოსაუბრეს. ამრიგად, გამონახავს თავისთავში ძალას სთხოვოს პატიება თავისი არაკორექტული საქციელისთვის, თითოეული ჩვენგანი თითქოს შეხედავს თავისთავს სხვა კუთხის ხედვით, შეისწავლის პატივისცემით მოეპყრას სხვა ხალხს და იმითვე მოამზადებს საფუძველს საზოგადოებრივი წესრიგის ჯანსაღი განვითარებისთვის. რამდენადაც მონანიება და პატიება აღლაჰისგანაა –

ეს ჩვენი რელიგიის ერთ-ერთი ფორმაა, მუსლიმანს, რომელსაც შეუძლია უზენაესს სთხოვოს შეწყალება, უნდა შეეძლოს პატიება სთხოვოს ასევე ხალხს.

თუმცა, რა თქმა უნდა, ჩვენ შევეჩვიეთ პატიება ვთხოვით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა მაგალითად, ვიღაცას ვუ-

ბიძგებთ, დავესვრით, ან დავაბიჯებთ ფეხზე... და თუკი ასეთ შემთხვევაში პატიების თხოვნა არ მოგვივა თავში, ჩვენ გავრისკავთ ჩამოვართვათ უკანასკნელი კანონიერი უფლება ჩვენს პატიებაზე.

პატიების თხოვნის შესაძლებლობა – ეს არ არის თავისთავის სუსტად აღქმა, არამედ თავისთავის გაუმართლებლობის აღიარება, პატიოსნებისა და გულწრფელობის გამოხატულებაა, ეს არის ზოგადსაკაცობრიო ზნეობრიობის ერთ-ერთი თვისება. ადამიანთა საზოგადოება საჭიროა მუდმივად მოვიყვანოთ სუფთა ზნეობრივი გარემოს მდგომარეობაში. ამაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება განათლების სისტემასა და სახელმწიფოს. ზოგჯერ იწერება არასამართლიანი სტატიები და წინასწარ გამიზნულად ქვეყნდება ახალი ამბები ვინმეს გაშაგების მიზნით. მაშინაც კი, როცა ცხადდება სიმართლე, არ მიიღება არავითარი ზომები პატიების სათხოვნელად.

ბეჭდვითი გამომცემლობები არაიშვიათად გამიზნულად აშაგებენ ადამიანის ცხოვრებას და უღახავენ რეპუტაციას მთელ ორგანიზაციებს, მაგრამ ვერავის გაუბედავს კულტურულად მოითხოვოს პატიება –

იმისათვის მაინც, რომ შეექმნათ პატიოსანი გამომცემლობის შთაბეჭდილება.

საკუთარი დანაშაულის აუდიარებლობა ჩვენი დროის სერიოზული ავადმყოფობაა. იმისათვის, რათა გადავარჩინოთ ასეთი ავადმყოფებისგან ადამიანები, აუცილებელია მრავალგეგმიანი ბრძოლა, ეს უქეიფობა პირდაპირ დაკავშირებულია ადამიანთან. მორწმუნეს, რომელიც ვერ შეძლებს საკუთარი რელიგიური ვალდებულებების შესრულებას, უნდა შეეძლოს უზენაესზე პატიების თხოვნა;

პოლიტიკოსებს, რომლებიც ვერ შეუსრულებენ ხალხს თავიანთ წინასაარჩევნო დაპირებებს;

შილს მშობლების უპატივცემულობისათვის, შილიშილს, რომელიც არასწორად განკარგავს მემკვიდრეობას და არ ეხსომება წინაპრები;

ქმარს, რომელსაც არასაკმარისად უყვარს და პატივს სცემს ცოლს;

შილებისთვის ნაკლებად მოალერსე მშობლებს;

მუშიზე გადაუხდელი სამუშაოს მიმცემს;

უფროსს ხელქვეითთან უხეშობის გამო;

ჩინოვნიკს, რომელიც არაკეთილსინდისიერად ასრულებს

თავის მოვალეობას შესაბამის დაწესებულებებში;

მასწავლებელს, რომელიც თავის მოსწავლეებს აუცილებელი მომზადების გარეშე გადასცემს გაკვეთილებს;

დაუდევარ სტუდენტს მასწავლებლისთვის და მათთვის, ვისაც იმედი აქვს დაინახოს ის თავისი საქმის სპეციალისტად;

მოუსვენარ მგზავრს გარშემომყოფთა შეწუხებისათვის;

არაპატიოსან და მოღუშულ გამყიდველს მყიდველთან ურთიერთობისათვის. და ა. შ.

საკუთარი შეცდომის აუდიარებლობა და პატიების თხოვნის მოუხერხებლობა სერიოზული სულიერი ავადმყოფობაა.

ეშმაკი ხომ, რომელიც გაამაჟბით აუჯანყდა ალლაჰს და არ დაიხია უკან თავისი შეცდომიდან, დაწყვეტილ იქნა. ჩვენ, მუსლიმანებს აკრძალული გვაქვს ვიაროთ ამ გზით. ყოველ შემთხვევაში ერთად უნდა შევეცადოთ ავერიდოთ შეცდომებს. ხოლო თუკი რაიმეს ვერ მოვახერხებთ და შეცდომას მაინც დავუშვებთ, ჩავიდნთ უსამართლობას – აუცილებელია ვითხოვოთ პატიება.

უნდა გავიმარჯვოთ ამ წინააღმდეგობებზე – ქედმაღლობასა და სიამაჟზე, რათა ვიცხოვროთ სიმშვიდესა და ერთობაში. ■

თარგმნა: გიორგი ბოლქვაძემ

საიტოკენ მივჟავართ ჭორებს

საკმაოდ ხშირად, სრულიად დაუფიქრებლად, ჩვენ ვიწყებთ გარჩევას ვინმეს ნაკლოვანებებს და ვერ ვამჩნევთ, რომ ამგვარი ლაპარაკი ნელ-ნელა გადადის ჭორების რიცხვში. ჩვენი „მონათხრობების“ ობიექტებად ხშირად იქცევიან ხოლმე რწმენით ისევ ჩვენი დები და ძმები. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ გვავიწყდება ის აიათები და ჰადისები, რომლებიც კატეგორიულად კრძალავს ჭორაობას (დეიბეთს).

ისლამური ტერმინოლოგიის მიხედვით, სიტყვა „დეიბეთს“ აქვს შემდეგი მნიშვნელობა: „დაუსწრებელად ლაპარაკი მესამე პირებზე, რაც მათ არ მოეწონებოდათ, თუგინდ ნათქვამი სიმართლე იყოს.“ თუკი ნათქვამი არ არის მართალი, ცოდვა გაორმაგდება. რა თქმა უნდა, არავის უნდა, შეიტყოს საზოგადოებამ ის საქციელი, რომელიც მან ჩაიდინა წინდაუხედაობით.

როგორც ცნობილია, მეჭორავე ანუ ფასიყი (გარყე-

ნილი) არ მიიღება როგორც მოწმე. უზენაესი ალლაჰი ყურანში ამბობს: „...და ნუ დაემორჩილები (დაუჯერებ): წამდაუწუმ მოფიცარ მდაბიოებს, (სხვათა) მძრახავებს, ენით მჩხვლეტავებს და ჭორიკნებს“. (სურა ყალემი 10-11).

უზენაესი უკრძალავს მორწმუნებს გლახა იფიქრონ სულიერ და - ძმებზე, რადგანაც ცუდი აზრები შეიძლება იქცეს ენის საკუთრებად და სწრაფად გავრცელდეს, რასაც ხშირ შემთხვევაში ისინი მიჰყავს ამაოებამდე, ან კიდევ საზოგადოებიდან გარიყვამდე. უფრო ხშირად ჭორები იქცევა „განხეთქილების იარაღად“ იმათ ხელებში, ვინც მიისწრაფვის ხელისუფლებისაკენ.

ცნება „ღეიბეთის“ დაწვრილებითი განსაზღვრება მოგვცა იმამმა ან ნავავიმ: „ჭორობა – ეს არის ლაპარაკის დროს ადამიანის ზოგიერთი თვისების აუგად გახსენება და საუბარი მის ფიზიკურ ნაკლოვანებებზე, ტანსაცმელზე, ღვთისმსახურებაზე, ხასიათზე, მშობლების გაკიცხვაზე...“ მეცნიერის განმარტებიდან გამომდინარეობს, რომ ამგვარი ლაპარაკი სიმართლესაც რომ შეესაბამებოდეს, სულერთია, ითვლება ჭორობად. თუკი ვინმე განიხილავს

სხვის თანდაყოლილ ფიზიკურ ნაკლოვანებებს, მაშასადამე, ის სჩადის ერთდროულად ორ ცოდვას: პირველი – ჭორობა, მეორე – ალლაჰით უკმაყოფილება, რდგან ის ადამიანი ხომ ამგვარად უზენაესის გაჩენილია. ეს კი ნიშნავს, რომ ამაში არის რაღაც აზრი. პირიქით აუცილებელია, ალლაჰზე რაც შეიძლება მეტი მადლიერების გამოხატვა იმისათვის, რომ შენ ამ ნაკლოვანებებით არ გაგაჩინა. უკეთესია ითქვას რაღაც კარგი, სასიამოვნო ასეთ ადამიანებზე, ვიდრე მრავალჯერ შევახსენოთ მას ის რაც მას არ ძალუძს გამოასწოროს. საჭიროა გვახსოვდეს, რომ ჩვენი შენიშვნები შეიძლება აღმოჩნდეს მისთვის სავალალო, უფრო მეტიც, მან შეიძლება ჩაიდინოს უბედურება.

შუამავალი გვაფრთხილებს ჩვენ: „ყველაზე მეტად უზენაეს ალლაჰს უყვარს ის, ვისაც კარგი ხასიათი აქვს, ვინც თბილად ექცევა ადამიანებს... და ყველაზე საძულველი უზენაესი ალლაჰისათვის არიან ისინი, ვინც ჭორობენ და თესავენ ბოროტებას ხალხში“. სხვა ჰადისში, რომელიც გადმოგვცეს აბუ სადმა და ჯაბირ ბინ აბდულლაჰმა, ლაპარაკია იმაზე, რომ შუამავალმა თქვა: „ჭორობა უფრო ცუდია, ვიდრე

მრუშობა“. თანამიმდევრებმა ჰკითხეს: „ო, ალლაჰის შუამავალო! როგორ იქნება ჭორობა მრუშობაზე ცუდი?“ ალლაჰის შუამავალმა უპასუხა: თუკი მრუშობის ჩამდენი ადამიანი მოითხოვს პატიებას, ალლაჰი აპატიებს მას. ხოლო არ ეპატიება ვიდრე არ აპატიებს ის, ვისზეც იჭორავა“. (ბეიჰაკი).

ჭორობა – დიდი ცოდვაა, როგორც ცნობილია, ადამიანს ყოველი ცოდვისთვის აუცილებლად მიეზღვება სასჯელი. ალლაჰმა ხომ სამოთხე იმისთვის გააჩინა, რომ შესულიყვენ შიგნით მუსლიმანები. მაგრამ მუსლიმანთა შორის მან გამოყო

ისინი, ვინც არ იქნებიან სამოთხის ღირსი, (თუ არ იწვნევენ სასჯელს), ასეთების რვა კატეგორიაა: „მე ვფიცავ ჩემს დიდებულებას, ჩემს ძღვევამოსილებას, ვერ შევლენ სამოთხეში რვა კატეგორიის, ადამიანები, მათ შორის არიან ჭორიკანებიც.

როგორც წესი, ჭორებს ახასიათებს სწრაფი გავრცელება.

მათი გავრცელების გზები სხვადასხვაა: საუბარი, წერილი, გაზეთები, ჟურნალები და ჟესტებიც კი.

აკრძალულია როგორც ჭორობა, ასევე მისი მოსმენაც. ორივე ერთნაირი ცოდვაა. როგორც ჭორიკანებს, ასევე, ჭორის მომსმენებსაც მოელით სასჯელი. ამიტომ, მუსლიმანისთვის აუცილებელია (ვაჯიბია) მოერიდოს ადგილებს, სადაც ღაპარაკობენ ჭორებს.

უზენაესი ალლაჰი ყურანში ამბობს: „და ნუ დაემორჩილები (დაუჯერებ): წამლაუწუბ მოთესარ მლაბიებს, (სხვათა) მძრახაუებს, ენათ მხვლეუტაუებს და ჭოროკნებს“. (სურა ფალეჰი 10-11).

თუკი ვინმე დაიწყებს ჭორობას, აუცილებელია, მაშინვე შეეცადოს. ამის გაკეთება აუცილებელია ძალიან კორექტულად და ზრდილობიანად. თუკი ჭორიკანა

არის მორწმუნე, მაშინ ჭორობის აკრძალულობის შესხენების შემდეგ ის უნდა გაჩერდეს (შეწყვიტოს ჭორობა და არ მიიქციოს დამსწრეთა ყურადღება). უზენაესი ალლაჰი ამბობს:

„და როცა შენ დაინახავ მათ, ვინც ჩვენი აიათების (სასწაულების) შესახებ კამათში იძირებიან, უმაღლ მიატოვე ისი-

ნი (და არ დაუბრუნდე), ვიდრე არ წამოიწეებენ სხვა რამეზე ლაპარაკს. თუკი შენ ეშმაკი დაგავიწყებს (ამას), როცა გაგახსენდება, ნუ დაჯდები (იმ) უსამართლო ხალხთან ერთად.“ (სურა „ალ-ანაამ“, 6/68).

შუამავალი მუჰამმედი (სალ-ლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელ-ლემ) მრავალჯერ მიუთითებდა იმაზე, რომ ხალხს კი არ ეჭორავა, არამედ ელაპარაკა მხოლოდ სასარგებლო სიტყვებით. ასწავლიდა, რომ ღუმილი

უკეთესი იყო, ვიდრე ტყუილუბრალო ლაპარაკი. ამას მოწმობს მრავალი ჰადისი. კერძოდ, ღრმად პატივცემული საჰაბი ხუზაიფა გადმოგვცემს, რომ ალლაჰის შუამავალმა (სალ-ლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელ-ლემ) თქვა: „ჭორიკანა სამოთხეში ვერ შევა“. (ბუჰარი).

რა თქმა უნდა, ალლაჰისა და განკითხვის დღის გულწრფელი მორწმუნე არასდროს მისცემს თავს უფლებას გააკეთოს მსგავსი რამ, ვინაიდან მას ეშინია ალლაჰის რისხვის. იმ შემთხვევაშიც კი, თუნდ შეიტყოს ვიღაც მასზე ლაპარაკობდა ცუდ რამეებს, ის ამჯობინებს გახუმებას, ვიდრე უპასუხოს მსგავსითვე. ზოგჯერ ხდება ისეც, რომ ამა თუ იმ ამბავს ჩვენ ვთვლით მცირედ, ვფიქრობთ, რომ ალლაჰი გვაპატიებს, მაგრამ შეიძლება ვიყოთ ჩვენ ამაში დარწმუნებული? ვერავითარი ამქვეყნიური უბედურება საფლავის სასჯელს ან ჯოჯოხეთის ცეცხლს ვერ შეედრება.

ალლაჰი ყურანში გვარიგებს: „ო, თქვენ ვინც ირწმუნეთ! გაუფრთხილდით ეჭვთაგან მრავალს, რადგანაც ეჭვთა უმრავლესობა ცოდვაა. არ მოიხსრიკოთ ერთმანეთის (შეცდომები) დაფარული მხარეები და არ (ილაპარაკოთ ზურგს უკან) იჭორაოთ ერთმანეთზე.

ნუთუ ესამოვნება რომელიმე თქვენგანს ჭამოს თავისი მკუდარი ძმის ხორცი? საზიზღრობაა ეს თქვენთვის! გეშინოდეთ ალლაჰის, უეჭველად, ის მპატიებელი (და) გულმოწყალება“. (სურა ჰუჯურათი 49/12).

მაგრამ, უფრო ხშირად, ჩვენი გონება მთელი დღეების განმავლობაში დაკავებულია ამქვეყნიური საქმეებით, ხოლო მარადიული ცხოვრება (ახირეთი) გადაგვაქვს თითქმის უკანასკნელ პლანზე. დადგება დღე, როცა ჩვენ ძალიან მწარედ ვინანებთ და ზუსტად ამიტომ უკეთესია ახლა დავფიქრდეთ საკუთარ ქმედებებზე (მით უმეტეს, თუკი ჩავდივართ მსგავს ქმედებებს) და რაც შეიძლება სწრაფად გამოვასწოროთ საკუთარი საქციელი უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად.

თითოეული ადამიანი პასუხისმგებელია საკუთარ საქციელზე. ასევე მან უნდა მიუთითოს, ოჯახის წევრებს, ნათესავებისა და ახლობლების სანიმუშ ქცევისაკენ. ამიტომ, ის ვალდებულია გაუფრთხილდეს არა მარტო თავის პირად ყოფაქცევას, არამედ ასწავლოს თავის ნათესავებს მართალი ცხოვრების წესი, რაც არ ეწინააღმდეგება ისლამის ნორმებს. უზენაესი ალ-

ლაჰი მოგემართავს ჩვენ: „...დაიცავით თავისთავი და ოჯახები ცეცხლის(ჯოჯოხეთის)გან, რომლის საწვავადაც გამოიყენება ადამიანები და ქვეები ...“ (სურა „ათ-თაჰრიმ“, 66/6).

“. ადამიანს ახასიათებს შეცდომები. მუსლიმანი არ არის გამონაკლისი. ეს ჭეშმარიტება ხომ უკანასკნელმა შეამავალმა მუჰამმედმაც დაადასტურა: „ყველა ადამიანი უშვებს შეცდომას“. ალლაჰის შეამავალი მოუწოდებდა არ დარჩენილიყვნენ ცოდვით, არ ეცხოვრათ დაშვებული შეცდომებით, მაღევე მოენანიებინათ ისინი. „მათ შორის უკეთესები, ვინც უშვებენ შეცდომებს – მათი მომნანიებლები არიან“. მან შეგვატყობინა ჩვენ, რომ ალლაჰის წყალობა უსაზღვროა პატიებისას, მონანიებისათვის ფართოდ აქვს გახსნილი კარები. კარგი მუსლიმანი კი არ დაიწყებს თავისი შეცდომების შემცირებას, ის დაუყონებლივ გამოასწორებს მათ. ზოგიერთი ადამიანის ჩვევაა მიხედოს არა საკუთარ შეცდომებს, არამედ სხვისას. ეს ქცევა შეუფერებელია ჭეშმარიტი მართლმორწმუნისათვის.

მუსლიმანის ერთი-ერთი უმაღლესი თვისება შეცდომის „გამოსწორების“ ხერხია. ❗

ოსმან ნური თოფბაში

ერთბუნება

*შუამავალი მუჭამედი მუსლი-
მანებს მოუწოდებს: „არ გაწყვი-
ტოთ ურთიერთობა ერთმანეთთან,
ნუ შეაქცევთ ერთმანეთს ზურგს,
უარყავით ერთმანეთის სიძულვილი,
ნუ შეგ შურდებათ ერთმანეთის. ო,
აღლაპის მონა-მსახურებო, იყავით
ძმებსავით!“ (ბუჰარი, ადაბ, 57, 58, 62.
მუსლიმ, ბირ, 23, 24, 28)*

არ არსებობს ადამიანი სო-
ციუმის გარეშე. ჩვენ ვცდი-
ლობთ რეალიზება გავუკეთოთ
თავისთავს საზოგადოებრივ
საქმიანობაში. მაგრამ ბედ-
ნიერება და ემოციური მდგო-
მარეობა მასში დამოკიდებუ-
ლია იმაზე, რამდენად საღია
ეს გარემო. თუკი ერთ-ერთ
ჩვენგანს წარმოექმნება რაღაც
პრობლემები, ან სირთულეები,

მეორე დაუყონებლივ აღიქვამს
მათ თავისთავზე და იძულე-
ბულია გაიზიაროს ისინი ყვე-
ლასთან ერთად, რადგანაც სა-
ზოგადოებრივი პოტენციალი
თითოეულის საკუთრებაა. აღ-
ლაპის შუამავალს ამ საკითხ-
თან დაკავშირებით აქვს შემდე-
გი გამონათქვამი: „მორწმუნენი
სიყვარულში, შებრალებასა და
თანაგრძნობაში ერთი სხეულის
მსგავსნი არიან. ერთი ორგანო
როცა ავადაა, ტკივილი მთელ
სხეულს იპყრობს.“ (ბუჰარი, ედეფ,
27, მუსლიმ, ბირრ ვა სილია, 66, აჰმად
ბინ ჰანბალ, მუსნად, IV, 270)

სხვა ჰადისში ვკითხულობთ:
„მორწმუნე მორწმუნესთან
დაკავშირებულია როგორც ქვე-
ბი შენობაზე“. შემდეგ აღლაპის

შუამავალმა ერთად მოხუჭული თითებით აჩვენა ეს კავშირი“. (ბუჰარი, მაჰალიმ, 5, თირმიზი, ბირრ ვა სილია, 18)

თანამედროვე ზნეობრივ ნორმებს თითოეული ჩვენგანი იგებს თავისებურად და ღებულობს მორალის მხოლოდ იმ ნაწილს, რომელიც შეესაბამება მის პირად წარმოდგენებს სამართლიანობასა და ბედნიერებაზე. დღეს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში მეფობს უთანხმოება და გაუგებრობა ადამიანებს შორის, რაც ძალიან საზოგადოებრივ სათვის, ასევე რელიგიისთვისაც. მორწმუნეები არ ესმარებიან ერთიმეორეს, ძმას შურს

წმინდა ყურანში ნათქვამია: „სიკეთე და ბოროტება ერთ-ნაირი არაა. შენ (ბოროტებას) სიკეთით უპასუხე, (მაშინ) ვისაც შენ მტრობ, უხლოეს მეგობრად გადაგექცევა.“ (სურა თუსსილუთ, 41/34)

ძმის კეთილდღეობა და პირიქით, ახარებს მისი უბედურება. შეჩერდით მუსლიმანებო! დაფიქრდით! გაიხსენეთ, რას გვასწავლიდა ჩვენ ალლაჰის შუამავალი, დაუბრუნდით ყურანს!

მუსლიმანთა საზოგადოება უნდა იყოს მტკიცე, ამაზე მოგვითხრობს ყურანის მრავალი აიათი. ასევე, ალლაჰის შუამავალი

მიგვითითებს ასეთი ძმობის შექმნის ხერხებზე. კერძოდ, ის ამბობდა, საჭიროა გვახსოვდეს, რომ თითოეული ჩვენგანი ჩვეულებრივი ადამიანები ვართ და ჩვენ შორის შეიძლება წარმოიშვას სხვადასხვა გაუგებრობა. მიუხედავად ამისა, თითოეული მუსლიმანი უნდა ცდილობდეს, კი არ გაართულოს წარმოქმნილი მდგომარეობა, არამედ გააკეთოს ყველაფერი, რათა მივიდეს ურთიერთგაგებად აღლაჰის მიერ დადგენილი ქცევის წესების შესაბამისად. შუამავლის პაღისების წყალობით, ხალხისთვის ცნობილია გზა, რომლის მიმდევრებიც თაც შესაძლებელია საზოგადოებრივ ურთიერთობებში განხ-

ეთქილების თავიდან აცილება. ჩვენ ისლამი გვიბრძანებს სამ დღეზე მეტ ხანს არ გავუნაწყენდეთ ჩვენს მუსლიმან ძმას. ალლაჰის შუამავალი (სელლელლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) გვაფრთხილებს: „მუსლიმანს ნება არ აქვს მიატოვოს განაწყენებული თავისი ძმა სამ დღეზე მეტი ხნის ვადით. ეს ისეთი განაწყენებაა, როცა შეხვედრი-

სას მორწმუნე ძმები ერთმანეთს ზურგს აქცევენ. ხოლო, ამ ორთაგან საუკეთესოა ის, ვინც პირველად მიესალმება მეორეს.“ (ბუჰარი, ადაბ, 62, ისთიზან, 9, მუსლიმ, ბირრ, 23, 24, 28)

ერთ-ერთი ჰადისი კი ასეთია: „ერთი წლით ძმის მიმტოვებელი მსგავსია მისი სისხლის დამღვრელისა.“ (აბუ დაუდ, ადაბ, 47)

აღლაჰის შუამავალი მუჰამედი მოუწოდებს მუსლიმანებს: „ო, აღლაჰის მონა-მსახურებო არ შეეჯიბროთ ერთმანეთის მტრობაში, ნუ შეგშურდებათ ერთმანეთის, ნუ შეაქცევთ ერთმანეთს ზურგს, უარყავით ერთიმეორის სიძულვილი და იყავით ძმებსავე!“ (ბუჰარი, ადაბ, 57, 58, 62; მუსლიმ, ბირრ, 23, 24, 28)

მაგრამ, თუკი მუსლიმანებს შორის მაინც მოხდება გაუგებრობა, ასეთი შემთხვევისათვის აღლაჰი იძლევა შემდეგ განკარგულებას: „თუკი მორწმუნეთა ორი ჯგუფი (ერთმანეთის წინააღმდეგ), ბრძოლაში ჩაერთვება, შეარიგეთ ისინი. თუკი ერთ-ერთი მათგანი ჩაგრავს მეორეს, იბრძოლეთ მის (მჩაგრელის) წინააღმდეგ, ვიდრე ის არ დაუბრუნდება აღლაჰის ბრძანებას. ცნობს რა ის მას, სამართლიანად შეარიგეთ ისინი და (შემდგომად) იმოქმედეთ სამართლიანად. ჭეშმარიტად, აღლაჰს უყვარს სამართლიანები.

მორწმუნეები ხომ ძმები არიან. ამიტომ დაამყარეთ მშვიდობა ძმებს შორის. გეშინოდეთ აღლაჰის, რადგან შეწყალებულ იქნათ.“ (სურა ხუჯურათი, 49/9, 10)

მოცემული აიათით აღლაჰმა დაამყარა წესრიგი საზოგადოების მუსლიმანურ ჯგუფებს შორის წარმოშობილ წინააღმდეგობებში და მიუთითა მათი შერიგების გზისკენ. ერთი სიტყვით, რა საბაბითაც არ უნდა წარმოიქმნას კონფლიქტი, მისი სამართლიანი გადაწყვეტა თავდაპირველადვე გათვალისწინებულია უზენაესის მიერ.

გარდა ამისა, აღლაჰის შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლეჰე) ასე აფრთხილებს კომპლიქტურ ხალხს: „ორშაბათობით და ხუთშაბათობით აღლაჰს წარედგინება (მისი მონა-მსახურების) საქმეები. ეპატიება (ცოდვები) თითოეულ მონა-მსახურს, რომელიც არ ეთაყვანებოდა აღლაჰთან ერთად სხვას, ისეთი ხალხის გამოკლებით, რომლებსაც სიძულვილი აცალკევებდა მათი ძმებისგან. მოესმინებათ ხმა: „ამ ორს დრო მიეცით, ვიდრე ისინი არ შეურიგდებიან ერთმანეთს“. (მუსლიმ, ბირრ, 36, ასევე იხ. აბუ დაუდ, ადაბ, 47)

ნამდვილად, ცხოვრებაში შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა სახის კონფლიქტები, რომელთაგანაც უამრავს შეუძლია მიიყვანოს

ნოს ხალხი ურთიერთმტრობასა და მოუთმენლობამდე (რომლებსაც, თავის მხრივ, ალლაჰი უპირისპირებს მეგობრობასა და სიყვარულს). წმინდა ყურანში ნათქვამია: „სიკეთე და ბოროტება ერთნაირი არაა. შენ (ბოროტებას) სიკეთით უპასუხე, (მაშინ), ვისაც შენ მტრობ, უახლოეს მეგობრად გადაგქცევა.“ (სურა ფუსსილეთ, 41/34)

მუსლიმანები უნდა ერიდებოდნენ ჭორებსა და გარჩევებს, კონფლიქტი და ჩხუბის წყაროებს. მაგრამ, თუკი მაინც, დავას აქვს ადგილი ორ ან მეტ მუსლიმანს შორის, აუცილებელია, რაც შეიძლება სწრაფად მოვაგვაროთ ის. უზენაესი

ყურანში ამბობს: „...შეთანხმება უფრო უკეთესია.“ (სურა ან ნისა, 4/128)

ყურანი უამრავი აიათით მოგვიწოდებს შერიგებისა (სურა ბაყარა, 2/208, სურა ნისა, 4/114, სურა ნვალ, 8/1, 61, სურა ჰუჯურათი, 49/9-10) და ურთიერთობის მოგვარებისკენ მტრულად განწყობილ მხარეებს შორის (სურა ჰუჯურათი, 49/9,10), რაც არის დიდი პასუხისმგებლობა და სულიერი მოვალეობა თითოეული მუსლიმანისათვის. წიგნი ასევე გადმოგვცემს, რომ შერიგება და ურთიერთგაგება უნდა ხორციელდებოდეს ოჯახში, რაც არის ალლაჰის წყალობა (სურა ნისა, 4/128). გავწიოთ შუამდგომ-

ლის მოვალეობა მტრულად განწყობილ მხარეებს შორის, – მოგვიწოდებდა შუამავალი (სელ-ლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლეჰ) და თვითონ ამას განუხრელად მისდევდა. ერთხელ მუჰამმედმა (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლეჰ) საჰაბებს ასეთი სიტყვებით მიმართა: „სამოთხეში ვერ შეხვალთ, თუკი არ ირწმუნებთ; ჭეშმარიტი მორწმუნე ვერ გახდებით, თუკი ერთმანეთს არ შეიყვარებთ“.

(მუსლიმ, იმან, 93)

ერთხელ ანსარების ტომში, რომელიც ცხოვრობდა სოფელ ყუბაში – მედინას გარეუბანში, მოხდა ისეთი კონფლიქტი, რომლის დროსაც ხალხმა დააყარა ერთმანეთს ქვები. შეიტყო რა ეს, ალლაჰის შუამავალმა მიმართა თავის თანამოაზრეებს სიტყვებით: „წავიდეთ და მოვაგვაროთ მათი ურთიერთობები“, რის შემდეგაც ყველა ერთად გაემართა სოფელ ყუბისკენ. *(ბუჰარი, სულჰ, 2)*

სხვა ჰადისში ლაპარაკია შუამდგომლობის მნიშვნელობაზე მეუღლეების შერიგებისას ან ერთმანეთში წახსებული მუსლიმანების შესახებ: „სიკეთის ან ადამიანების ერთმანეთთან შერიგების მიზნით, მათივე სასიკეთოდ *(ტყუილის) მოქმელი და ენის მიმტანი მატყუარა არაა*.“ *(ბუჰარი, სულჰ, 1)*

ამიტომ კეთილი განზრახვა დახმარების გასაწევად შერიგებისას იმსახურებს განსაკუთრებულ ღვთაებრივ მოწოდება – წახალისებას:

„არ არის სიკეთე მათ საიდუმლო საუბართა უმრავლესობაში, თუკი ის არ მოუწოდებს გასცენ მოწყალება, აკეთონ სიკეთე ან შეარიგონ ხალხი. ხოლო, ვინც ამას ალლაჰის კმაყოფილების (მოპოვების) სურვილით აკეთებს, ჩვენ მივეზღავთ უდიდეს ჯილდოს“. *(სურა ნისა, 4/114).*

ყურანის სიტყვებში ჩვენ ვნახულობთ, იმასაც, თუ როგორ მაღლა ფასდება შუამდგომლობის როლი შერიგებისას, ასევე ღრმად განიხილება ჭორები, რომლებიც მიეკუთვნება დიდი ცოდვების რიცხვს. *(სურა ყალემ, 68/10-14)* ალლაჰის შუამავალი გვაფრთხილებს: „ჭორიკანა ვერ შევა სამოთხეში.“ *(ბუჰარი, ადაბ, 50, მუსლიმ, იმან 169, 170).*

ასე რომ, „მტკიცედ ჩაეჭიდეთ ყველა ალლაჰის თოკს, ნუ დანაწევრდებით...“ *(სურა ალი იმრან, 3/103)*

„დაემორჩილეთ ალლაჰსა და მის შუამავალს და ნუ იკინკლავებთ (ერთმანეთში), თორემ შიშში ჩავარდებით და დაკარგავთ სიამაღაცეს...“ *(სურა ალ ანფალ, 8/46) [1]*

თარგმნა: ამირან პაპიძემ

ყურძენი სიამოვნება და ჭამალი

კენკრასა დ ხილში განსაკუთრებული ადგილი უკავია ყურძენს.

ყურძენი – ხორბლის თანატოლია, მისი გამოყვანის დასაწყისი მიეკუთვნება ცივილიზაციის წარმოშობის დროს. ის უძველესი მცენარეა, რომელიც ადამიანმა მიიღო უზენაესისგან საჩუქრად. ყურანში ნათქვამია: „...ჩვენ გაგიშენეთ თქვენ ხურმის (ფინიკის) და ყურძნის ბაღ(ნარ)ები, მასში თქვენთვის უხვი ნაყოფია, რომელსაც თქვენ ჭამთ“. (სურა „ალ მუჟინი“ 23/19).

რითი აიხსნება ადამიანის ასეთი ხანგრძლივი ხნის სიყვარული ამ მცენარისადმი?

ყურძნის კენკრა ყურადღებას იპყრობს თავისი სილამაზით. როგორც არანაირი სხვა, ხილი ისინი სხვადასხვაგვარია შეფერილობით: წითელი, ვარდისფერი, ლურჯი, ალისფერი, შავი, ოქროსფერი, მწვანე და თეთრი. ერთმანეთისგან ყურძენი ხარისხითაც განსხვავდება. ყურძნის ასეთი მრავალფეროვნება ხდის მას მაგიდის ნამდვილ მორთულობად. ამ მზიური კენკრის გემოც ასევე განსაკუთრებული

ლად სხვადასხვაგვარია. ყურძნის სასარგებლოდ ლაპარაკობს ისიც, რომ ის შეიძლება გამოვიყენოთ სხვა კულტურებისათვის გამოუსადეგარ არანოყიერ ნიადაგზეც, მას კარგად გადააქვს გვალვა, იზრდება როგორც დაბლობში, ისევე მთის ქვიან ფერდობზე. კირქვიან ან ნაკლებმარილიან ნიადაგსა და ქვიშაზეც კი. უფრო მეტიც, ქვისა და კლდის მიწით ნასაზრდოები ყურძენი გამოდის უფრო გემრიელი, ვიდრე შავმიწა ნიადაგისა.

თ ა ვ ი ს ი
მცირე მოთხოვნილებებით კმაყოფილი, თავმდაბალი მცენარეა. უქნის ადამიანს თავისი კვებითი თვისებებით უნიკალურ ნაყოფს. ყურძნის კენკრა შეიცავს

15-30% შაქარს, რომელიც ამაღლებს ორგანიზმს ენერგიით. მის შემადგენლობაში არსებული გლუკოზის ხარჯზე ყურძენი ეხმარება გაუმკლავდეს კუნთოვან და გონებრივ დაღლილობას. ის ძალიან სასარგებლოა მათთვის, ვინც განიცდის მძიმე ფიზიკურ და გონებრივ გადატვირთვას. ყურძენში არსებული ორგანული მჟავები (0,8-1%) ხელს უწყობს საჭმლის მონელების პრო-

ცესს, ფლობს შარდმდენ მსუბუქ ეფექტს. მინერალური მარილები (0,5%) არეგულირებს წყლებისა და მარილების ცვლას და ხელს უწყობს ორგანიზმიდან დაგროვილი ტოქსინების (შხამიანი ნივთიერება) გამოდევნას.

ცნობილია, რომ ყურძენი აუმჯობესებს ორგანიზმის მიერ სისხლის გამომუშავებას. ასევე, დადგენილია, რომ ყურძენი ძეღლის ტვინზე ახდენს სტიმულირებად ზემოქმედებას, რაც ხელს

უწყობს სისხლის წარმოქმნელი ორგანოების ფუნქციის გაუმჯობესებას. გარდა ამისა, კენკრა შეიცავს სამ ვიტამინს, რომელსაც სისხლის სისტემასთან გააჩნია პირდაპირი ურთიერ-

ყურძენში ნათქვამია: „ჩვენ გაგ-
იბენეთ თქვენ ხურძის (ფინი-
კის) და ყურძნის ბაღ(ნარ)ები,
მასში თქვენთვის უხვი ნაყოფია,
რომელსაც თქვენ ჭამთ“. (სურა
„ალ მუემინა“ 23/19).

ობა: წარმოქმნილი ფოლიევის მჟავა აძლიერებს სისხლის წარმოქმნას, ვიტამინი დადებითად ზემოქმედებს სისხლის სისტემის შედედებისას, ხოლო ვიტამინი ამაღლებს სისხლძარღვთა კედლებს და არეგულირებს სისხლის წნევას. 100 გრამი ყურძენი შეიცავს აგრეთვე კობალტის (0,2 მგ) სადღე-ღამისო ნორმას, რომელიც აუცილებელია ერიტროციტების მომწიფებისათვის.